

ПОПЕРЕДНІЙ АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ

ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ОКРЕМИХ ПОЛОЖЕНЬ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАХИСТУ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЖУРНАЛІСТІВ»

Попередній аналітичний звіт підготовлений національною експерткою та Офісом парламентської реформи в рамках Проєкту ЄС-ПРООН з парламентської реформи¹ для комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності. Пропонований документ передбачений планом діяльності Офісу парламентської реформи як частина загальної підтримки ВРУ в посиленні її контрольних повноважень. Цей документ не відображає офіційну позицію ЄС чи ПРООН і має виключно рекомендаційний характер.

Авторка – Людмила Опришко, адвокатеса, медіаюристка ГО «Платформа прав людини», Голова Комітету НААУ з медіа та рекламного права, що має 30-річний досвід адвокатської роботи та 20-річний стаж представництва інтересів журналістів та ЗМІ в українських судах та Європейському суді з прав людини, зокрема, у справах: «Газета «Україна-Центр» проти України», «Редакція газети «Правое дело» та Штекель проти України». Співавтор посібників «Основи судової журналістики» (2016), «Юридичні аспекти реформування державних і комунальних ЗМІ» (2017), «Проблеми розслідування та судового розгляду кримінальних справ, пов'язаних із порушенням професійних прав журналістів в Україні», «Рекомендації щодо захисту прав журналістів, які стали жертвою агресії у зв'язку з виконанням професійних обов'язків в Україні» (2019), «Свобода слова в умовах збройного конфлікту» (2019) та інших.

---

¹ Проєкт ЄС-ПРООН з парламентської реформи впроваджується Програмою розвитку Організації Об'єднаних Націй (ПРООН) за фінансової підтримки Європейського Союзу в період з лютого 2019 року до лютого 2021 року. Його мета – посилення роботи Верховної Ради України (ВРУ) задля підвищення ефективності, підзвітності й прозорості парламенту України у виконанні його конституційних функцій – законодавчої, контрольної та представницької та забезпечення його позитивного впливу на загальний процес виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	5	ВИСНОВКИ	35
ВСТУП	6	РЕКОМЕНДАЦІЇ	37
ЦІЛІ ОЦІНЮВАННЯ	8	ДОДАТКИ	39
ОБСЯГ ОЦІНЮВАННЯ	9		
ПРОЦЕС ОЦІНКИ	10		
ВХІДНА ІНФОРМАЦІЯ	11		
ЗАГАЛЬНИЙ ОПИС ОЦІНЮВАНОВОГО ЗАКОНУ	11		
ЦІЛІ ОЦІНЮВАНОВОГО ЗАКОНУ	15		
АНАЛІЗ ВПЛИВУ РЕГУЛЯТОРНОЇ ПОЛІТИКИ (RIA)	16		
ПОКАЗНИКИ МОНІТОРИНГУ ТА АНАЛІЗУ	16		
ОЦІНКА	17		
АКТУАЛЬНІСТЬ, ДІЄВІСТЬ, ЕФЕКТИВНІСТЬ, УЗГОДЖЕНІСТЬ, ВІДПОВІДНІСТЬ	17		
ПРОБЛЕМИ, ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ СТАТТІ 171 КК УКРАЇНИ	26		
ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ «ЖУРНАЛІСТ» ТА «ЖУРНАЛІСТСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ»	26		
СИСТЕМАТИЧНІСТЬ, ЯК ОЗНАКА ЖУРНАЛІСТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	30		
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПЕРЕШКОДЖАННЯ «ЗАКОННИЙ» ПРОФЕСІЙНИЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЖУРНАЛІСТА	31		
«НЕЗАКОННА ВІДМОВА ЖУРНАЛІСТУ В ДОСТУПІ ДО ІНФОРМАЦІЇ»	32		
МІРА ПОКАРАННЯ	34		

За погодженням з усіма зацікавленими сторонами (донором, ПРООН, Комітетом Верховної Ради з питань правоохоронної діяльності, експертами) щодо пілотного оцінювання ефективності застосування Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо удосконалення захисту професійної діяльності журналістів» було попередньо оцінено можливості застосування методології PLS¹, що використовувалась молдовським парламентом, та окреслено необхідні додаткові інструменти й механізми проведення масштабного оцінювання.

---

¹ PLS (Post Legislative Scrutiny) – оцінювання ефективності застосування законодавства – це діяльність суб'єктів владних повноважень, спрямована на аналіз практики застосування органами державної влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими особами, іншими суб'єктами права Конституції, законів України та інших нормативно-правових актів, аналіз відповідності закону прийнятих ними підзаконних нормативно-правових актів, своєчасності їх прийняття, а також оцінювання застосування заінтересованими особами нормативно-правового акта, складового елемента структури нормативно-правового акта, іншого нормативно-правового акта, складового елемента структури цього нормативно-правового акта.

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ДБР Державне бюро розслідувань;

Європейська конвенція або ЄКПЛ Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод;

Європейський суд або ЄСПЛ Європейський суд з прав людини;

ЄРДР Єдиний реєстр досудових розслідувань;

ЗМІ засіб масової інформації;

ІМІ Громадська організація «Інститут масової інформації»;

КК України Кримінальний кодекс України;

КПК України Кримінальний процесуальний кодекс України;

КУпАП Кодекс України про адміністративні правопорушення;

НПУ Національна поліція України;

НСЖУ Національна спілка журналістів України;

ОГП Офіс Генерального прокурора;

ЄДРСР Єдиний державний реєстр судових рішень.

ВСТУП

Комітет Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (далі – Комітет), виконуючи свою контрольну функцію та діючи в межах повноважень, визначених пунктом 3 частини 1 статті 11, статтями 14 та 24 Закону України «Про комітети Верховної Ради України»¹, пунктом 17 додатку до Постанови Верховної Ради України від 29.08.2019 № 19-IX «Про перелік, кількісний склад і предмети відання комітетів Верховної Ради України дев'ятого скликання»², обрав для аналізу й оцінювання Закон України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо удосконалення захисту професійної діяльності журналістів» (далі – Закон).

На доцільність здійснення оцінювання саме цього Закону вказує й низка інших факторів. Зокрема, існує запит журналістів та інших працівників ЗМІ на посилення кримінально-правового захисту їх професійної діяльності від протиправних посягань. На необхідність удосконалення правового регулювання у зазначеній сфері звертають увагу представники правоохоронних органів України та міжнародних організацій.

6 листопада 2019 року відбулись парламентські слухання на тему: «Безпека діяльності журналістів в Україні: стан, проблеми і шляхи їх вирішення». Під час цього заходу пролунали, зокрема, такі зауваження та пропозиції³:

- **Суценко Роман, журналіст інформаційного агентства «Укрінформ»:** «Я закликаю наших шановних парламентарів до посилення відповідальності за протидію професійній діяльності журналістів у кримінальному кодексі України...»;
- **Клименко І. В., голова Національної поліції України:** «Також триває дискусія щодо законодавчого визнання професійної діяльності журналіста. Як зазначено в примітці до статті 345 Кримінального кодексу України, професійною діяльністю журналіста є систематична діяльність особи, пов'язана зі збиранням, одержанням, створенням, поширенням, зберіганням або іншим використанням інформації з метою її поширення і так далі. Тому гостро стоїть проблема перед нами з вами – це питання з особами, які поширюють інформацію через мережу «Інтернет». Я говорю про блогерів, у тому числі, діяльність яких опинилась поза правовим полем. Таке визначення професійної діяльності, звернув на цю проблему увагу ще в 17-му році консультант Ради Європи Даріан Павлі»;
- **Матильда Богнар, голова Моніторингової місії ООН з прав людини в Україні:** «Засудити будь-які залякування та акти насильства проти медійників, також заохочувати вико-

1 Закон України «Про комітети Верховної Ради України», <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/116/95-%D0%B2%D1%80#n177>

2 Постанова Верховної Ради України від 29 серпня 2019 року № 19-IX «Про перелік, кількісний склад і предмети відання комітетів Верховної Ради України дев'ятого скликання», <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/19-IX#Text>

3 Стенограма парламентських слухань «Безпека діяльності журналістів в Україні: стан, проблеми і шляхи їх вирішення», http://static.rada.gov.ua/zakon/new/par_sl/sl061119.htm?fbclid=IwAR2wkdi0g1DK7_bt20xM0b1YxJRZqj05eFulZTGmj9fg9W3aoZpd7ACWKGQ

навчі органи розробити та імплементувати регуляторні норми щодо захисту журналістів та застосування статей 171, 345-1, 347-1, 348-1 Кримінального кодексу України»;

- **Метью Шааф, голова Freedom House в Україні:** «Я б рекомендував також вжити цілий ряд кроків для того, щоб покращити систему реагування на такі випадки, коли йдеться про погрози журналістам. Можливо, також ми маємо говорити про те, яким чином захищати людей, які не мають безпосередньої журналістської акредитації, проте виконують журналістську роботу»;
- **Бочкала Р. О., координатор інформаційного агентства «Стоп корупції ТВ»:** «Саме безкарність, а не відсутність необхідної законодавчої бази, на мій погляд, призводить до того, що винні уникають відповідальності»;
- **Опришко Л., медіаюристка «Платформи прав людини»:** «Тому, дійсно, є над чим працювати і як мінімум в трьох випадках, в трьох напрямках. Це треба покращувати законодавство, підсилювати кримінальну відповідальність. Треба навчати, бо ми бачили, що, дійсно, і судді, і правоохоронці не завжди розуміють особливості журналістської діяльності, їх роль» та інші.

За результатами зазначених парламентських слухань Верховна Рада України ухвалила Постанову від 14.01.2020 року № 456-ІХ, якою схвалила Рекомендації парламентських слухань на тему: «Безпека діяльності журналістів в Україні: стан, проблеми і шляхи їх вирішення»⁴, у яких Верховній Раді України рекомендовано, зокрема:

- забезпечити приведення відповідальності за умисне перешкоджання законній професійній діяльності журналіста, а також за вбивство чи замах на вбивство журналіста у відповідність із нормами Кримінального кодексу України, які захищають життя і здоров'я громадян;
- передбачити у законодавстві норму, що вчинення кримінальних правопорушень у зв'язку з перешкоджанням реалізації права громадян на свободу думки, слова і переконань є обставиною, що обтяжує відповідальність;
- на законодавчому рівні надати захист діяльності громадянських журналістів (осіб, які збирають та поширюють суспільно важливу інформацію);
- збільшити строк давності притягнення до кримінальної відповідальності за правопорушення, вчинені стосовно журналістів у зв'язку з їхньою професійною діяльністю;
- виключити кримінальну і передбачити адміністративну відповідальність за правопорушення у виді незаконної відмови в наданні публічної інформації на запит журналіста;
- визначити правовий статус інтернет-ЗМІ та журналістів інтернет-ЗМІ;
- визначення понять «журналіст» та «журналістська діяльність» привести у відповідність з європейськими стандартами у цій сфері, виключивши ознаку систематичності такої діяльності, з метою охоплення захистом і тих осіб, які несистематично займаються журналістикою і зазнали втручання у свою журналістську діяльність, та уникнення необхідності доведення протиправного наміру перешкоджання журналістській діяльності (див. підпункти 2-8 пункту 2 Рекомендацій).

Отже, під час зазначених парламентських слухань окреслено коло практичних проблем у сфері кримінально-правового захисту професійної діяльності журналістів в Україні та запропоновано низку заходів, спрямованих на їх подолання, в тому числі удосконалення відповідного законодавства України.

4 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/456-IX#Text>

ЦІЛІ ОЦІНЮВАННЯ

Закон України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо удосконалення захисту професійної діяльності журналістів» не покладає на органи державної влади жодних обов'язків щодо ухвалення тих чи інших нормативно-правових актів з метою його імплементації.

Пункт 2 цього Закону говорить про те, що він набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування. Закон оприлюднено 02.03.2016 в офіційному виданні «Голос України». Відповідно, він набрав чинності 03.03.2016 і з цієї дати є обов'язковим до застосування на всій території України.

Відповідно до статті 51 Закону України «Про Конституційний Суд України», положення Закону не були предметом конституційного подання.

Цілями оцінювання Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо удосконалення захисту професійної діяльності журналістів» є визначення ефективності його норм стосовно кримінально-правового захисту професійної діяльності журналістів в Україні та надання висновків і рекомендацій, спрямованих на її підвищення.

Одним із шляхів здійснення оцінювання Закону на предмет ефективності є аналіз практики його застосування, в тому числі судових рішень, оприлюднених у Єдиному державному реєстрі судових рішень – відкритому офіційному джерелі інформації.

Для проведення оцінювання перед експертом поставлено такі завдання:

- Проаналізувати сучасний стан практики (включаючи судову практику) імплементації законодавства у сфері кримінального захисту професійної діяльності журналістів на основі підходу, розробленого спільно з Бюро парламентських реформ та відповідно до методичних рекомендацій щодо проведення оцінювання ефективності законодавства.
- Розробити висновки та рекомендації щодо підвищення ефективності законодавства у сфері кримінального захисту професійної діяльності журналістів.
- Представити звіт та проект рекомендацій парламентському Комітету з питань правоохоронної діяльності та оновити рекомендації на основі обговорення.

Для здійснення оцінювання впливу (impact assessment) буде також проведено аналіз та надано відповіді на такі питання:

- чи досягнув Закон цілей, задля яких його було ухвалено;
- наскільки ефективно досягнуто таких цілей (з урахуванням витрат і отриманих вигод);
- які основні наслідки Закону (правові, соціальні, економічні тощо);
- які виявлені непередбачені наслідки та вплив Закону;
- чи залишається Закон актуальним;
- наскільки оцінка впливу Закону збігається з попереднім прогнозом такого впливу (якщо він здійснювався).

ОБСЯГ ОЦІНЮВАННЯ

До заінтересованих сторін, на які здійснюється вплив внаслідок ухвалення Закону, можна віднести:

- Комітет Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності, як орган, на замовлення якого здійснюється оцінювання;
- журналісти, які здійснюють професійну діяльність, як ключові «носії» проблеми, на розв'язання якої спрямовано Закон та інші особи, задіяні у зборі, обробці, зберіганні, перевезенні та поширенні інформації в інтересах суспільства;
- Національна поліція України;
- Офіс Генерального прокурора;
- Державне бюро розслідувань;
- слідчі, дізнавачі НПУ та ДБР, прокурори;
- судді;
- адвокати.

Правові позиції заінтересованих сторін знайшли своє відображення в судовій практиці застосування Закону і стали предметом аналізу під час здійснення його оцінювання.

Крім того, для проведення оцінювання Закону використано аналітичні матеріали, експертні висновки та інформацію, зібрану із загальнодоступних джерел.

ПРОЦЕС ОЦІНКИ

Строки проведення попереднього оцінювання Закону обмежені строком дії проекту ЄС-ПРООН з парламентської реформи, який завершується 13 лютого 2021 року. Тому повномасштабне оцінювання, яке потребує 3-6 місяців наразі провести неможливо.

Виконавцем проведення попереднього оцінювання Закону визначено національну консультантку з оцінювання ефективності впровадження змін до Кримінального кодексу України щодо вдосконалення захисту професійної діяльності журналістів в рамках проекту ЄС-ПРООН з парламентської реформи Опришко Л. В.

Строки проведення попереднього оцінювання: 21 грудня 2020-29 січня 2021 року.

ВХІДНА ІНФОРМАЦІЯ

ЗАГАЛЬНИЙ ОПИС ОЦІНЮВАНОВОГО ЗАКОНУ

Право на свободу слова в Україні гарантується статтею 34 Конституції України, а також низкою міжнародно-правових норм, серед яких доцільно виділити статтю 10 Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Відповідно до практики Європейського суду з прав людини, на держави, які ратифікували зазначену Конвенцію, покладаються як негативні обов'язки, відповідно до яких держави-учасниці зобов'язані утриматись від свавільного втручання у свободу вираження, так і позитивні зобов'язання – вчиняти активні дії, спрямовані на створення умов для реалізації права на свободу слова та забезпечення вільного обігу ідей, поглядів і думок.

Одним із найважливіших обов'язків держави є зобов'язання вживати активні заходи для захисту журналістів та ЗМІ від неправомірних дій з боку інших осіб (див. рішення у справах «Озгур Гундем» (Ozgur Gundem) проти Туреччини⁵, «Дінк (Dink) проти Туреччини»⁶). На цьому наголошується в низці міжнародних документів, серед яких декларація Комітету міністрів Ради Європи «Про захист журналістики та безпеку журналістів та інших медіаучасників» від 30.04.2014, резолюція Парламентської Асамблеї Ради Європи «Захист безпеки журналістів та свобода медіа в Європі» від 29.01.2015, рекомендація CM/Rec (2016) 4 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам «Щодо захисту журналістики й безпеки журналістів та інших працівників ЗМІ» від 13.04.2016⁷.

«Викорінення безкарності – важливе зобов'язання Держав у питаннях правосуддя для жертв, стримуючий фактор для майбутніх порушень прав людини та підтримка верховенства права й довіри громадськості до судової системи. **Усі напади на журналістів та інших медіаучасників мають ретельно та швидко розслідуватися**, а винні повинні бути притягнуті до відповідальності. Ефективне розслідування таких нападів вимагає, щоб **будь-який зв'язок із журналістською діяльністю брався до уваги** прозоро та належним чином», підкреслюється в декларації Комітету міністрів Ради Європи «Про захист журналістики та безпеку журналістів та інших медіаучасників» від 30.04.2014 року⁸.

5 <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-58508>

6 <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-100383>

7 <https://rm.coe.int/16806b5970>

8 Декларація Комітету міністрів Ради Європи «Про захист журналістики та безпеку журналістів та інших медіаучасників» від 30.04.2014 року, п. 8, <https://rm.coe.int/16806b5970>

Окрім того, в додатку до Рекомендації СМ/Рес (2016) 4 «Щодо захисту журналістики й безпеки журналістів та інших працівників ЗМІ» від 13.04.2016 звертається увага на те, що держави-члени повинні **забезпечити повну законодавчу базу**, яка дасть змогу журналістам та іншим працівникам ЗМІ брати участь у громадських обговореннях ефективно та без остраху, а також наголошується на необхідності **забезпечення конфіденційності та безпеки комунікації, захисту журналістських джерел та інформаторів**. Норми кримінального права, які захищають фізичну та духовну цілісність особи, **повинні враховувати особливу роль журналістів та інших працівників ЗМІ в демократичному суспільстві та гарантувати їм ефективний захист** від загроз, що можуть виникнути в їхній роботі⁹.

Проект оцінюваного Закону зареєстровано Верховною Радою України 25.12.2014 за №1630. На момент його підготовки проблема захисту законної професійної діяльності журналістів в Україні набула особливого значення. Найгостріше вона відчувалась під час Революції Гідності. Адже в цей період від нападів постраждало більше 200 журналістів. Наприклад, Інститут масової інформації повідомив, що в період з 23.11.2013 по 24.02.2014 поранення отримали 206 журналістів, фотографів та операторів, що виконували свої професійні обов'язки в зоні проведення акцій протесту. У багатьох з них, крім того, було пошкоджено чи вилучено техніку¹⁰. За даними Національної спілки журналістів України, протягом листопада 2013 – лютого 2014 року вбито двох журналістів, від побоїв постраждав 271 журналіст; зафіксовано 9 арештів і затримань працівників ЗМІ, 14 нападів на редакції медіа, 31 випадок погроз працівникам ЗМІ фізичною розправою¹¹.

Такий стан речей вимагав посилення правового захисту журналістів та інших працівників ЗМІ.

Ініціаторами проекту Закону виступили народні депутати України: Кондратюк Олена Костянтинівна (VIII скликання), Абдуллін Олександр Рафкатович (VIII скликання), Червакова Ольга Валеріївна (VIII скликання), Княжицький Микола Леонідович (VIII скликання), Ємець Леонід Олександрович (VIII скликання), Семерак Остап Михайлович (VIII скликання), Опанасенко Олександр Валерійович (VIII скликання), Сюмар Вікторія Петрівна (VIII скликання), Сочка Олександр Олександрович (VIII скликання).

У пояснювальній записці до проекту Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України (щодо удосконалення захисту професійної діяльності журналістів)» № 1630 зазначається, що прийняття законопроекту обумовлено необхідністю подальшого удосконалення законодавчого механізму забезпечення належного захисту професійної діяльності журналістів.

Суть запропонованих змін полягала в тому, щоб ввести кримінальну відповідальність за незаконне вилучення зібраних, опрацьованих, підготовлених журналістом матеріалів та технічних засобів, якими журналіст користується у зв'язку зі своєю професійною діяльністю, деталізувати положення Кримінального кодексу України, згідно з якими передбачено відповідальність за перешкоджання законній професійній діяльності журналістів, а також уточнити і роз'яснити поняття професійної діяльності журналіста. Зміни стосувались статей 163 (Порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер) та 171 (Перешкоджання законній професійній діяльності журналістів), які містились у V розділі Кримінального кодексу України ще з часу його прийняття 05.04.2001. Наразі цей розділ має назву «Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина».

Комітет Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя у своєму висновку від 08.04.2015 зазначив, що проект Закону про внесення змін до Кримінального кодексу України (щодо

⁹ Рекомендації СМ/Рес (2016) 4 «Щодо захисту журналістики й безпеки журналістів та інших працівників ЗМІ», <https://rm.coe.int/16806b5970>, стор. 36

¹⁰ <https://imi.org.ua/articles/spisok-postrajdalih-jurnalistiv-30-vipadkiv-onovlyuetsya-i1080>

¹¹ <https://detector.media/community/article/123225/2017-02-16-nszhu-vkotre-vymagaie-pokarannya-vynnykh-u-napadakh-na-zhurnalistiv-pid-chas-yevromaydanu/>

удосконалення захисту професійної діяльності журналістів) (реєстр. № 1630 від 25.12.2014), поданий народними депутатами України О. Кондратюк та іншими, не суперечить положенням Конституції.

Головне науково-експертне управління Верховної Ради України у висновку від 08.05.2015 висунуло низку зауважень до проєкту Закону, а саме висловилося проти запровадження таких змін:

1. встановлення у статті 163 КК кримінальної відповідальності за порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції журналіста (частина 2 статті), вважаючи, що зазначена правова норма спрямована на захист виключно приватних повідомлень;
2. доповнення об'єктивної сторони складу злочину, передбаченого частиною 1 статті 171 КК, такою ознакою, як «незаконне вилучення зібраних, опрацьованих, підготовлених журналістом матеріалів і технічних засобів, якими журналіст користується у зв'язку зі своєю професійною діяльністю», вважаючи, що зазначені дії охоплюються чинною на той час редакцією частини 1 статті 171 КК України;
3. доповнення статті 171 КК Приміткою, яка закріплює визначення професійної діяльності журналіста як *«систематичної діяльності особи, пов'язаної із збиранням, одержанням, створенням, поширенням, зберіганням або іншим використанням інформації з метою її поширення на невизначене коло осіб через друковані засоби масової інформації, телерадіоорганізації, інформаційні агентства, мережу «Інтернет». Статус журналіста та/або його належність до засобу масової інформації підтверджується редакційним або службовим посвідченням чи іншим документом, виданим засобом масової інформації, його редакцією або професійною чи творчою спілкою журналістів»*, звернувши увагу на те, що поняття «професійна діяльність журналіста» визначається іншими законами.

Головне юридичне управління Верховної Ради України у висновку від 14.09.2015 підтримало наведені зауваження в частині внесення змін до частини 2 статті 163 КК України. Крім того, воно висловило думку, що:

1. у разі прийняття Закону можуть виникнути практичні труднощі, пов'язані із застосуванням запропонованої редакції статті 171 КК України, оскільки термін *«опрацьовані, підготовлені журналістом матеріали»* потребуватиме додаткового тлумачення;
2. доповнення об'єктивної сторони складу злочину, передбаченого частиною 2 статті 171 КК України такою ознакою, як *«вплив у будь-якій формі на журналіста з метою перешкоджання виконанню ним професійних обов'язків»*, є недоцільним, оскільки охоплюється чинною редакцією диспозиції частини 2 статті 171 КК України в чинній на той час редакції і охоплюється терміном *«переслідування»*.

Комітет Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності 20.05.2015 рекомендував Верховній Раді України прийняти за основу проєкт Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України (щодо удосконалення захисту професійної діяльності журналістів)». Водночас він звернув увагу на те, що 14.05.2015 Верховна Рада України прийняла Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення гарантій законної професійної діяльності журналістів», яким Кримінальний кодекс України доповнено новою статтею 345-1 «Погроза або насильство щодо журналіста» разом із Приміткою, якою дано повністю аналогічне запропонованому у проєкті реєстр. № 1630 визначення професійної діяльності журналіста.

04.02.2016 Верховна Рада України прийняла оцінюваний Закон, яким ч. 2 статті 163 та стаття 171 КК України викладені в новій редакції.

Зміни до статті 163 КК України полягали в тому, що до переліку осіб, зазначених у частині 2 статті 163 КК України, **додали журналіста**. У результаті, за порушення таємниці листування журналіста, таємниці його телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер, покарання стало суворішим. Санкція частини 2 статті 163 КК України залишилась незмінною і, як і раніше, передбачає покарання у вигляді позбавлення волі на строк від трьох до семи років.

Стаття 171 КК України зазнала суттєвіших змін, які торкнулись як її структури, так і змісту. Замість двох вона тепер має три частини, які окреслюють коло протиправних діянь, що відносяться до перешкоджання законній професійній діяльності журналістів.

Диспозиція ч. 1 статті 171 КК України стала деталізованішою і наразі передбачає відповідальність за *«незаконне вилучення зібраних, опрацьованих, підготовлених журналістом матеріалів і технічних засобів, якими він користується у зв'язку зі своєю професійною діяльністю, незаконну відмову у доступі журналіста до інформації, незаконну заборону висвітлення окремих тем, показу окремих осіб, критики суб'єкта владних повноважень, а так само будь-яке інше умисне перешкоджання здійсненню журналістом законної професійної діяльності»*.

Санкція частини 1 статті 171 КК України залишилась незмінною. Вона передбачає покарання у вигляді штрафу до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арешту на строк до шести місяців, або обмеження волі на строк до трьох років.

Частина 2 статті 171 КК України внаслідок прийняття оцінюваного Закону також змінила свій зміст. На відміну від первісної редакції, яка встановлювала кримінальну відповідальність за *«переслідування журналіста за виконання професійних обов'язків, за критику»*, які вчиняються або *службовою особою, або групою осіб за попередньою змовою*, ця норма криміналізувала такі діяння: *«вплив у будь-якій формі на журналіста з метою перешкоджання виконанню ним професійних обов'язків або переслідування журналіста у зв'язку з його законною професійною діяльністю»*.

Як бачимо, об'єктивна сторона зазначеного кримінального правопорушення доповнена новим діянням, таким як *«вплив у будь-якій формі на журналіста з метою перешкоджання виконанню ним професійних обов'язків»*, а переслідування журналіста так і залишилось кримінально-карним. Але якщо раніше склад кримінального правопорушення мав місце у разі переслідування журналіста лише «за виконання професійних **обов'язків**» або «за критику», то після внесених змін він, окрім того, включає й посягання на професійні **права** журналіста.

Отже, оцінюваний Закон розширив можливості кримінально-правового захисту законної професійної діяльності журналістів, що є надзвичайно позитивним.

Зміни торкнулись і кола осіб, яких можна притягнути до відповідальності за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 статті 171 КК України. Якщо в попередній редакції відповідальність наставляла лише у разі вчинення протиправних дій службовою особою або групою осіб за попередньою змовою, то після ухвалення Закону вона поширюється на будь-яку осудну особу, яка вчинила це кримінальне правопорушення у віці, з якого настає кримінальна відповідальність.

Частково змінилась і санкція частини 2 статті 171 КК України. Крім покарання у вигляді штрафу в розмірі до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (як у первісній редакції), до пра-

впорушника тепер може застосовуватись арешт на строк до шести місяців (якого раніше не було) або обмеження волі на строк до чотирьох років (в первісній редакції до п'яти років). Разом з тим частина 2 статті 171 КК України більше не передбачає такого виду покарання, як позбавленням права обіймати певні посади на строк до трьох років. І це зрозуміло, адже його можна було застосовувати лише до службових осіб, а цю кваліфікуючу ознаку із зазначеної частини статті виключено.

Оцінюваним Законом **стаття 171 КК України доповнена частиною третьою**. Вона встановлює відповідальність за вчинення тих самих діянь, які передбачені ч. 2 статті 171 КК України, з одним лише уточненням – вони повинні бути скоєні *«службовою особою або групою осіб за попередньою змовою»*. Тобто, кваліфікуючі ознаки, такі як вчинення правопорушення «службовою особою» або «групою осіб за попередньою змовою», які раніше містились у частині другій статті 171 КК України, наразі закріплені в частині третій цієї правової норми.

Частина 3 статті 171 КК України встановлює відповідальність у вигляді штрафу в розмірі від двохсот до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеження волі на строк до п'яти років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого.

Отже, цей Закон розширив можливості кримінально-правового захисту законної професійної діяльності журналістів, що є надзвичайно позитивним.

Здійснюючи оцінювання Закону, доцільно також згадати про рішення Європейського суду з прав людини у справі «Гонгадзе проти України» (заява № 34056/02), виконання якого перебуває під постійним наглядом з боку Комітету міністрів Ради Європи. 3 грудня 2020 року під час 1390-ї зустрічі Комітету міністрів на рівні заступників міністрів (постійних представників держав-учасниць Ради Європи) ухвалено рішення щодо виконання Україною рішення у згаданій справі (див. додаток № 1).

Крім того, варто нагадати, що з метою посилення захисту журналістської діяльності 14.05.2015 Верховною Радою України прийнято Закон України 421-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення гарантій законної професійної діяльності журналістів» (витяг у додатку № 2).

Наразі законопроектна робота, спрямована на удосконалення кримінально-правового захисту журналістської діяльності в Україні, триває (додаток № 3). Готуються й інші, більш глобальні зміни до законодавства про кримінальну відповідальність (додаток № 4).

ЦІЛІ ОЦІНЮВАНОВОГО ЗАКОНУ

Цілі оцінюваного Закону на стадії його підготовки до прийняття сформульовано надто загально.

У пояснювальній записці до проекту Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України (щодо удосконалення захисту професійної діяльності журналістів)» говориться про те, що він спрямований на захист визначених Конституцією України демократичних принципів суспільного життя. Основним завданням цього законопроекту мало стати удосконалення законодавчої бази та усунення недоліків законодавчого регулювання питань, пов'язаних із діючим правовим механізмом забезпечення захисту професійної діяльності журналістів.

АНАЛІЗ ВПЛИВУ РЕГУЛЯТОРНОЇ ПОЛІТИКИ (RIA)

На етапі підготовки проєкту Закону аналіз його регуляторного впливу не здійснювався.

На думку автора оцінки, це насамперед пов'язано з особливостями правового регулювання підготовки законопроєктів в Україні.

Варто зауважити, що законодавство України не зобов'язує народних депутатів України, як суб'єктів законодавчої ініціативи, готувати аналіз регуляторного впливу і подавати його разом з іншими документами для реєстрації законопроєкту. Це видно зі змісту статей 90-91 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України»¹², які встановлюють вимоги до оформлення законопроєктів та визначають перелік супровідних документів до них, серед яких аналіз регуляторного впливу відсутній.

Закон України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності»¹³, який передбачає обов'язкову підготовку аналізу регуляторного впливу стосовно кожного проєкту регуляторного акту, визначає правові та організаційні засади реалізації державної регуляторної політики виключно у сфері господарської діяльності, в той час як оцінюваний Закон має іншу сферу правового регулювання, а саме стосується виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина.

ПОКАЗНИКИ МОНІТОРИНГУ ТА АНАЛІЗУ

Для проведення аналізу здійснено моніторинг Єдиного державного реєстру судових рішень і відібрано необхідну для проведення оцінки судову практику із застосування частини 2 статті 163 та за статтею 171 КК України (додаток № 5).

Крім того, для оцінювання використано наявну офіційну статистичну інформацію Офісу Генерального прокурора та Державної судової адміністрації України. Зокрема, Єдиний звіт про кримінальні правопорушення (форма № 1) за 2016-2020¹⁴ та звіти судів першої інстанції про розгляд матеріалів кримінального провадження (форма 1-1), про розгляд апеляційною інстанцією матеріалів кримінального провадження (форма 21-1), про кількість осіб засуджених, виправданих, справи яких закрито, неосудних, до яких застосовано примусові заходи медичного характеру та види кримінального покарання (форма 6) стосовно застосування статей 163 та 171 КК України в 2016-2019¹⁵.

¹² <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#n3>

¹³ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1160-15#Text>

¹⁴ <https://www.gp.gov.ua/ua/1stat>

¹⁵ https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka

ОЦІНКА

АКТУАЛЬНІСТЬ, ДІЄВІСТЬ, ЕФЕКТИВНІСТЬ, УЗГОДЖЕНІСТЬ, ВІДПОВІДНІСТЬ

АКТУАЛЬНІСТЬ

Проблема, на розв'язання якої було спрямовано оцінюваний Закон, а саме – забезпечення належного захисту професійної діяльності журналістів, не втратила своєї актуальності. Вона постійно піднімається і обговорюється як на міжнародному, так і на державному рівні, на що вже зверталась увага раніше. Ба, більше, це питання є предметом постійної уваги Комітету міністрів Ради Європи під час нагляду за виконанням рішення Європейського суду з прав людини у справі «Гонгадзе проти України»¹⁶ (заява № 34056/02).

Крім того, про існування серйозних проблем із забезпеченням безпеки професійної діяльності журналістів свідчать і моніторингові дослідження неурядових організацій. Зокрема, Національна спілка журналістів України повідомила про 77 (сімдесят сім) випадків застосування сили до журналістів в Україні у 2020 році¹⁷. Інститут масової інформації повідомив про те, що станом на 28 грудня 2020 року його експертами зафіксовано 229 випадків порушень свободи слова протягом року. З них 171 випадок стосувався фізичної агресії проти журналістів. Основними категоріями порушень свободи слова в Україні у 2020 році були: перешкоджання законній журналістській діяльності – 125 випадків (2019 рік – 99); доступ – 22 (2019 рік – 21 порушення); побиття – 20 (2019 рік – 23 побиття); погрози – 19 (2019 рік – 37 випадків); юридичний тиск – 19 (2019 рік – 18 випадків)¹⁸.

Наведена статистика свідчить про те, що в Україні і досі не створено безпечне середовище для здійснення журналістської діяльності. Отже, оцінюваний Закон не втратив своєї актуальності.

¹⁶ https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_420#Text

¹⁷ <http://nsju.org/novini/77-incydentiv-u-2020-rocz-i-zafiksovano-zrostannya-fizychnoyi-agresiyi-do-zhurnalistiv-nszhu/>

¹⁸ <https://imi.org.ua/monitorings/229-vypadkiv-porushen-svobody-slova-imi-zafiksuvav-v-ukrayini-u-2020-rotsi-i36905>

ДІЄВІСТЬ, ЕФЕКТИВНІСТЬ, УЗГОДЖЕНІСТЬ ТА ВІДПОВІДНІСТЬ

Норми оцінюваного Закону включено до розділу V КК України, який має назву «Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина». Вочевидь, вони спрямовані на забезпечення реалізації такого основоположного права людини, як право на свободу вираження, яке у демократичних державах відноситься до базових. Оскільки одним із принципів побудови демократичного устрою є вільний обіг інформації та ідей з дотриманням умов і обмежень, встановлених законом, будь-які прояви цензури (в тому числі шляхом застосування тиску, погроз, фізичної сили тощо), є неприйнятними.

У цьому розділі ми розглянемо питання про те, чи забезпечує оцінюваний Закон належний захист законної професійної діяльності журналістів в Україні і чи дозволили його норми покращити стан свободи слова в Україні.

ЩОДО ЧАСТИНИ 2 СТАТТІ 163 КК УКРАЇНИ

Як вже зазначалось, внаслідок прийняття оцінюваного Закону відбулось посилення відповідальності за порушення таємниці листування журналіста, його телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер. У такий спосіб збільшено можливості правового захисту журналістів від втручання у таємницю їх приватного життя¹⁹, що також дозволяє краще убезпечувати їх від тиску²⁰, та забезпечувати таємницю журналістських джерел²¹.

Таким чином, ухвалення Закону є цілком виправданим кроком.

Відповідно до інформації, оприлюдненої у Єдиному звіті про кримінальні правопорушення (форма № 1), в 2016-2020 роках обліковано таку кількість кримінальних правопорушень, вчинених за **статтею 163** КК України²²:

	2016	2017	2018	2019	2020
Обліковано кримінальних правопорушень	27	41	23	25	33
з них за ч. 2 ст. 163					22
Кримінальні провадження направлені до суду	5	2	3	4	0
Кримінальні провадження закрито	11	12	13	13	23
з них за ч. 2 ст. 163					12
Кримінальні правопорушення, у яких на кінець звітного періоду рішення не прийнято (про закінчення або зупинення)	22	39	20	21	33
з них за ч. 2 ст. 163					22

¹⁹ Приватне життя включає, в тому числі, встановлення та розвиток відносин з іншими людьми та зовнішнім світом, діяльність професійного чи ділового характеру.

²⁰ Див, зокрема, рішення у справі «Khadija Ismayilova v. Azerbaijan» від 10.01.2019, applications nos. 65286/13 and 57270/14: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%7B%22001-188993%22%7D%7D>

²¹ Див. Рекомендація № R (2000) 7 «Про право журналістів не розкривати свої джерела інформації»: [http://www.coe.kiev.ua/docs/km/r\(2000\)7.htm](http://www.coe.kiev.ua/docs/km/r(2000)7.htm)

²² https://www.gp.gov.ua/ua/stat_n_st?dir_id=114140&iibid=100820&c=edit&c=fo

Детальніший аналіз інформації, оприлюдненої у Єдиному звіті про кримінальні правопорушення (форма № 1) показав, що до 2020 року окремого обліку кримінальних правопорушень за ч. 2 статті 163 КК України не існувало. Донині немає статистичної інформації про кримінальні правопорушення, передбачені ч. 2 статті 163 КК України, вчинені стосовно журналіста.

Разом з тим, відповідно до звітів судів першої інстанції про розгляд матеріалів кримінального провадження (форма 1-1), про розгляд апеляційною інстанцією матеріалів кримінального провадження (форма 21-1), про кількість осіб засуджених, виправданих, справи яких закрито, неосудних, до яких застосовано примусові заходи медичного характеру та види кримінального покарання (форма 6) за ч. 2 статті 163 КК України:

- в 2016 році²³ не було ухвалено вироку стосовно жодної особи;
- в 2017 році²⁴ набрав законної сили вирок щодо 1 (однієї) особи, яку засуджено та звільнено від покарання з випробуванням;
- у 2018 році²⁵ набрали законної сили вироки щодо 3 (трьох) осіб, яких засуджено та звільнено від покарання з випробуванням, одну з них засуджено до штрафу. Разом з тим, на розгляді в суді першої інстанції в 2018 році перебувало 9 (дев'ять) проваджень за статтею 163 КК, з них нерозглянутими залишилось 4 (чотири) провадження;
- у 2019 році²⁶ набрав законної сили вирок щодо 1 (однієї) особи, яку засуджено із затвердженням угоди про визнання винуватості та звільнено від покарання з випробуванням. На розгляді в суді першої інстанції в 2019 році перебувало 7 (сім) проваджень за статтею 163 КК, з них нерозглянутими залишилось 6 (шість) проваджень.

За 2020 рік відповідна судова статистика на момент підготовки оцінки Закону відсутня (див додаток № 6).

Пошук судових рішень за статтею 163 КК України в Єдиному державному реєстрі судових рішень дозволив виявити лише один вирок Шевченківського районного суду м. Києва від 27.12.2018 року, ухвалений в тому числі за ч. 2 статті 163 КК України, у справі № 761/41747/18²⁷, де одним із потерпілих був журналіст. Протиправні дії обвинуваченого полягали в тому, що він, перебуваючи в СІЗО, отримав від чинного співробітника СБУ на свою електронну пошту декілька файлів, які містили інформацію про деталізацію телефонних з'єднань кількох номерів телефонів, серед яких був і номер телефону журналіста. Після ознайомлення зі змістом цих документів він переслав їх іншій особі та оплатив послуги співробітника СБУ, перерахувавши гроші на його картковий рахунок.

Зазначеним вироком суду **затверджено угоду про визнання винуватості** між прокурором і обвинуваченим. Останнього визнано винуватим у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 2 статті 28, ч. 2 статті 163, ч. 1 статті 369 КК України, призначено покарання: за ч. 2 статті 28, ч. 2 статті 163 КК України із застосуванням статті 69 КК України – у вигляді штрафу у розмірі 2000 (двох тисяч) неоподаткованих мінімумів доходів громадян; за ч. 1 статті 369 КК України – у вигляді штрафу у розмірі 550 (п'ятисот п'ятдесяти) неоподаткованих мінімумів доходів громадян, а за сукупністю злочинів у зв'язку із частковим складанням покарань – штраф у розмірі 2200 (двох тисяч двохсот) неоподаткованих мінімумів доходів громадян, що становить 37400 гривень у дохід держави.

23 https://court.gov.ua/insh/sudova_statystyka/2016_zvit

24 https://court.gov.ua/insh/sudova_statystyka/rik_2017

25 https://court.gov.ua/insh/sudova_statystyka/rik_2018

26 https://court.gov.ua/insh/sudova_statystyka/rik_2019

27 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/78835936>

Наведена нечисленна статистика щодо цього виду злочину, на наш погляд, дає підстави вважати, що згадана правова норма переважно виконує свою важливу превентивну дію.

Згаданий вирок Шевченківського районного суду м. Києва від 27.12.2018, ухвалений у справі № 761/41747/18, в тому числі за ч. 2 статті 163 КК України у зв'язку із вчиненням злочину стосовно журналіста, не дає можливості зробити остаточний висновок стосовно ефективності застосування зазначеної правової норми на практиці через недостатність емпіричної бази для аналізу. Разом із тим, участь у вчиненні кримінального правопорушення представника держави – чинного працівника Служби безпеки України, відсутність відомостей про притягнення останнього до відповідальності, – дають підстави для певних сумнівів у ефективності дій правоохоронних органів у наведеному конкретному випадку. Втім, це не стосується ефективності застосування зазначеної правової норми.

Інших даних, які б говорили про існування проблем, пов'язаних з ефективністю дії частини 2 статті 163 КК України, під час оцінювання не виявлено.

Під час аналізу не встановлено жодних відомостей, які б вказували на неузгодженість чи невідповідність частини 2 статті 163 КК України приписам Конституції України та/чи правовим нормам інших законів та підзаконних актів. Водночас посилений правовий захист таємниці листування журналіста, його телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер, відповідає міжнародним стандартам у галузі свободи слова. Зокрема, правилам 4 та 5 основних принципів, що стосуються захисту журналістів в умовах конфліктів і тиску, викладених у Декларації «Про захист журналістів в умовах конфліктів і тиску», відповідно до яких держави-члени визнають, що журналісти мають незаперечні підстави вільно здійснювати права й основні свободи людини, гарантовані Європейською конвенцією з прав людини і відповідними протоколами до неї, в тому числі право кожної людини на повагу до таємниці її листування в різних його формах. Держави-члени також мають забезпечити збереження конфіденційності джерел, що використовуються журналістами²⁸.

Отже, Закон в частині внесення змін до ч. 2 статті 163 КК України відповідає критеріям дієвості, ефективності, узгодженості та відповідності.

ЩОДО СТАТТІ 171 КК УКРАЇНИ

На тлі численних заяв неурядових медійних організацій про порушення прав журналістів в Україні, в тому числі шляхом перешкоджання їх законній професійній діяльності, офіційна статистика показує скромніші результати. Але й вона свідчить про **низьку ефективність** статті 171 КК України як норми, що спрямована на подолання зазначеної проблеми.

Відповідно до інформації, оприлюдненої у Єдиному звіті про кримінальні правопорушення (форма № 1), в 2016-2020 роках обліковано таку кількість кримінальних правопорушень, вчинених за статтею 171 КК України²⁹:

²⁸ Декларації «Про захист журналістів в умовах конфліктів і тиску» <https://rm.coe.int/16806b5970>, стор. 9-10.

²⁹ https://www.gp.gov.ua/ua/stat_n_st?dir_id=114140&iibid=100820&c=edit&c=fo

	2016	2017	2018	2019	2020
Обліковано кримінальних правопорушень	102	129	106	106	64 ³⁰
Кримінальні провадження направлені до суду	6	6	8	6	10
Кримінальні провадження закрито	74	90	89	84	128
Кримінальні правопорушення, у яких на кінець звітного періоду рішення не прийнято (про закінчення або зупинення)	95	121	98	99	54

Наведена статистика характеризує кількість справ, облікованих в Єдиному державному реєстрі досудових розслідувань у 2016–2019 роках. Водночас повної статистичної інформації із зазначеного питання за 2020 рік в офіційних звітах не наведено, оскільки в них знайшли своє відображення лише факти реєстрації кримінальних правопорушень у формі кримінальних проступків, тобто справи, зареєстровані після 01.07.2020 року. З огляду на це, наводимо інші дані, публічно озвучені посадовими особами Національної поліції України та зафіксовані в офіційних документах.

Зокрема, 5 червня 2020 року під час онлайн-дискусії високого рівня «Безпека журналістів та протидія безкарності за злочини проти журналістів» Анастасія Шидловська, заступниця начальника відділу Головного слідчого управління Національної поліції України, поінформувала, що на момент проведення заходу *«триває досудове розслідування у 149 кримінальних провадженнях. З початку року станом на 1 червня 2020 року розпочато досудове розслідування 90 кримінальних справ. З 67 фактів порушень, які були надані ГО «Інститут масової інформації», за 26 фактами відкриті кримінальні провадження, одна справа направлена до суду, у 5 – прийнято рішення про закриття, одну особу притягнуто до адміністративної відповідальності, у 2 – кримінальні провадження направлені до ДБР і Служби безпеки України, у 18 – досудове розслідування триває (з них в одному повідомлено про підозру). Щодо 22 фактів заяви до Національної поліції не надходили»*³¹.

У проєкті Проміжного звіту про стан виконання рекомендацій, отриманих за результатами проходження 3-го циклу Універсального періодичного огляду в Раді ООН з прав людини³², який охоплює період з IV кварталу 2017 р. по IV квартал 2020 р., наведено таку інформацію:

*«Станом на IV квартал 2020 р. правоохоронними органами розслідується 253 провадження за фактами вчинення кримінальних правопорушень стосовно журналістів. На розгляді у судах перебуває 61 провадження. Судами розглянуто обвинувальні акти та винесено вироки у 12 провадженнях. **На сьогодні органи поліції продовжують досудове розслідування у 199 кримінальних провадженнях за злочинами, пов'язаними з перешкоджанням законній професійній діяльності журналістів. Протягом 2020 року до суду надіслано 9 обвинувальних актів щодо 10 кримінальних правопорушень, з яких за ст. 171 КК – 7, ст. 345-1 КК – 3».***

³⁰ Тільки кримінальні проступки.

³¹ <https://www.prostir.ua/?news=predstavnyky-pravoohoronnyh-orhaniv-ta-medijnyh-orhanizatsij-domovylysyja-stvoryty-mizhvidomchu-koordinatsijnu-hrupu-schodo-bezpeky-zhurnalistiv>

³² <https://minjust.gov.ua/news/announcement/gromadski-obgovorennya-proektu-promijnogo-zvitu-ukraini-pro-vikonannya-rekomendatsiy-universalnogo-periodichnogo-oglyadu>, н. п. 385-386, стор. 43

Натомість у доповіді зацікавлених сторін до проміжного звітування (третій цикл) «Виконання рекомендацій Універсального періодичного огляду (2017-2020)³³, підготовленому низкою неурядових громадських організацій, звертається увага на таке:

«Від 2015 року четверо журналістів вбито в Україні, а сотні зазнали нападів чи погроз. Абсолютна більшість таких випадків залишилася без належного розслідування. Поліція часто відмовляє в реєстрації повідомлення про злочин у разі нападів чи погроз журналістам чи активістам. Якщо такі повідомлення й реєструють, то лише невелику кількість розслідують. Вироки в подібних справах ухвалюють як виняток.

Наведемо приклад лише щодо одного злочину – «перешкоджання журналістській діяльності» (ст. 171 Кримінального кодексу України). Відповідно до даних Інституту масової інформації, з 2017 до 2019 року поліція зареєструвала близько 200 повідомлень про такий злочин (2017 р. – 219, 2018-195, 2019 р. – 190), з яких до суду потрапляє менше половини (2017 р. – 90, 2018 р. – 76, 2019 р. – 6). Однак судова статистика показує інші дані: так, у судах було 2017 року – 20 справ, 2018 року – надійшло ще 9, і також 9-2019 року. У результаті 2018 року було лише 5 вироків, а 2019 року – 3 вироків щодо вчинення цієї категорії злочинів. Тобто, менш як у 3% ситуацій з перешкоджанням журналістській діяльності повністю спрацьовує механізм захисту».

Відповідно до звітів судів першої інстанції про розгляд матеріалів кримінального провадження (форма 1-1), про розгляд апеляційною інстанцією матеріалів кримінального провадження (форма 21-1), про кількість осіб засуджених, виправданих, справи яких закрито, неосудних, до яких застосовано примусові заходи медичного характеру та види кримінального покарання (форма б) за статтею 171 КК України:

- у 2016 році³⁴ набрали законної сили вироків щодо 5 (п'яти) осіб, з яких 4-х (чотирьох) засуджено до штрафу, справу стосовно 1 (однієї) особи закрито у зв'язку із примиренням з потерпілим;
- у 2017 році³⁵: за ч. 1 статті 171 КК України набрали законної сили вироків стосовно 2 (двох) осіб, з яких 1 (одну) особу виправдано, а щодо іншої справу закрито; за ч. 3 статті 171 КК України набрав законної сили вирок щодо 1 (однієї) особи, яку засуджено та звільнено від покарання внаслідок акту амністії;
- у 2018 році³⁶ набрали законної сили вироків щодо 4-х (чотирьох) осіб, з яких 1 (одну) особу засуджено та звільнено від покарання внаслідок акту амністії; щодо 3-х (трьох) осіб матеріали кримінального провадження закрито: відносно 1 (однієї) особи у зв'язку з дійовим каяттям, 1 (однієї) особи – у зв'язку з зміною обстановки, 1 (однієї) особи – з інших підстав. Разом з тим, на розгляді в суді першої інстанції в 2018 році перебувало 20 (двадцять) проваджень за статтею 171 КК, з них нерозглянутими залишилось 12 (дванадцять) проваджень. З 8 (восьми) розглянутих протягом року проваджень 5 (п'ять) завершилось ухваленням вироку, 3 (три) – закриттям кримінального провадження. Засуджено було 4 (чотири) особи, виправдано – 1 (одну). Встановлено, що 1 (одному) потерпілому заподіяно шкоди на суму 121 611 грн.
- у 2019 році³⁷ набрали законної сили вироків щодо 3-х (трьох) осіб, з яких 1 (одну) особу засуджено до обмеження волі; щодо 2-х (двох) осіб матеріали кримінального провадження закрито «з інших підстав». Водночас на розгляді в суді першої інстанції в 2019 році перебувало 21 (двадцять одне) провадження за статтею 171 КК, з них нерозглянутими зали-

33 <http://hro.org.ua/files/docs/1608021301.pdf>, стор 19

34 https://court.gov.ua/insh/sudova_statystyka/2016_zvit

35 https://court.gov.ua/insh/sudova_statystyka/rik_2017

36 https://court.gov.ua/insh/sudova_statystyka/rik_2018

37 https://court.gov.ua/insh/sudova_statystyka/rik_2019

шилось 15 (п'ятнадцять). З 6 (шести) розглянутих протягом року проваджень 3 (три) завершилось ухваленням вироку, 1 (одне) – повернуто прокурору, у 2 (двох) – кримінальне провадження закрито. Засуджено 4 (чотири) особи, виправдано – 1 (одну). Встановлено, що 1 (одному) потерпілому заподіяно шкоди на суму 5 000 грн. У 2019 році апеляційними судами переглянуто 5 (п'ять) вироків, 2 (два) з яких залишено без змін, а 3 (три) – змінено.

За 2020 рік відповідна судова статистика на момент проведення оцінювання Закону відсутня (див. додаток № 6).

Перелік судових справ та ухвалених у них рішень, оприлюднених у Єдиному державному реєстрі судових рішень, наведено у додатку № 5. Зазначені вирокі, ухвали та постанови судів стали предметом аналізу під час оцінювання Закону.

До наведеної вище судової статистики не увійшли справи, розглянуті судами за скаргами на бездіяльність слідчого, дізнавача, прокурора, яка полягає у невнесенні відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань після отримання заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення, за скаргами на постанови про закриття кримінального провадження, а також судові рішення, ухвалені за наслідками розгляду клопотань про продовження строку досудового слідства, про повернення обвинувального акту прокурору, оскарження відмови у визнанні особи потерпілою. Разом з тим рішення, ухвалені судами у цій категорії справ, також аналізувались під час оцінювання Закону (перелік судових рішень, які вивчались, наведено у додатку № 5).

Аналіз наведеної вище статистичної інформації Офісу Генерального прокурора свідчить про те, що лише **5-7 відсотків** кримінальних проваджень, зареєстрованих в ЄРДР за статтею 171 КК України **за рік**, направляються до суду. Натомість **70-80 відсотків** таких справ закривається. Залишок кримінальних проваджень на кінець року є співмірним із кількістю таких справ, зареєстрованих в ЄРДР протягом року, і становить трохи більше 90 відсотків від кількості зареєстрованих правопорушень.

Судова статистика також не додає оптимізму. Лише **половина справ**, які потрапляють до суду, завершується ухваленням вироку. Решта кримінальних проваджень переважно закривається, незначна частина – повертається прокурору. При цьому протягом року суди розглядають **біля третини** проваджень, які надійшли до суду за статтею 171 КК України, в той час як **дві третини** справ зазначеної категорії залишаються нерозглянутими.

Аналіз судових рішень, оприлюднених у Єдиному державному реєстрі судових рішень, показав, що у 6 з 26 кримінальних проваджень, тобто **у 23 відсотках справ**, суди ухвалили рішення про звільнення обвинувачених від покарання чи від кримінальної відповідальності за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 статті 171 КК України, **у зв'язку із закінченням строків давності** (див. таблиці 1 та 2 додатку № 5).

Про негативні тенденції, які вказують на високу вірогідність завершення кримінальних проваджень за статтею 171 КК України шляхом ухвалення рішення про звільнення від відповідальності чи покарання у зв'язку зі спливом строків давності, свідчать ухвали судів, прийняті за результатами розгляду клопотань про продовження строку досудового слідства, кількість яких є значною з огляду на наведену вище статистику. 15 (п'ятнадцять) із 17 (сімнадцяти) клопотань (див. додаток № 5) задоволені судами в 2019-2020 роках. При цьому строк досудового слідства в переважній більшості випадків продовжено до 18 місяців, що до 01.07.2020 року фактично становило половину від трирічного строку давності притягнення до кримінальної відповідальності. У **23 відсотках випадків** суди продовжували строк досудового слідства до **24 місяців (двох років)**, що становить 2/3 від встановленого статтею

49 КК України строку притягнення до кримінальної відповідальності за статтею 171 КК України. Після 01.01.2020 стаття 171 КК України перейшла до категорії кримінальних проступків, внаслідок чого строк давності скоротився до **двох років**.

Значно гальмує процес належного розслідування справ їх безпідставне закриття. Оскарження відповідних постанов до суду завершується переважно їх скасуванням у зв'язку з недостатньою вмотивованістю зазначених рішень або через неповноту досудового слідства (див. таблицю 3 додатка № 5). Разом з тим процедура оскарження фактично забирає час у досудового слідства, значно скорочуючи його. А якщо врахувати, що слідчі не завжди вчасно інформують потерпілих про ухвалення рішення про закриття справи – втрати часу можуть сягати шести-дев'яти місяців³⁸.

Окремо варто зупинитись ще на одній проблемі, пов'язаній із вчасним початком досудового розслідування зазначеної категорії справ, від якої багато в чому залежить ефективність досудового слідства. Адже ні для кого не є секретом той факт, що кримінальні правопорушення найефективніше розкриваються «по гарячих слідах».

Аналіз судових рішень підтверджує скарги правозахисників стосовно того, що нерідко відомості із заяв про кримінальні правопорушення, передбачені статтею 171 КК України, своєчасно не вносяться до ЄРДР. Бездіяльність слідчих та прокурорів із цього питання часто-густо ставала предметом судового розгляду. Зокрема, під час оцінювання виявлено 45 судових проваджень за скаргами на бездіяльність слідчого, дізнавача, прокурора, яка полягає у невнесенні відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань після отримання заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення, які стосуються періоду 2019-2020 років (див. таблицю 4 додатку № 5). Переважна більшість таких скарг задовольняється, уповноважених осіб зобов'язують внести відповідну інформацію до ЄРДР і розпочати досудове розслідування. Але втрачений час і можливості оперативного збору доказів вже повернути неможливо.

Усе це говорить про те, що в Україні існують значні проблеми із проведенням ефективного розслідування таких кримінальних правопорушень, як перешкодження законній професійній діяльності журналістів.

Змістовний аналіз вироків, ухвал і постанов дає можливість встановити, що найбільш застосовуваною на практиці є частина 1 статті 171 КК України, на другому місці – частина 3 статті 171 КК України, тоді як частина 2 статті 171 КК України використовується вкрай рідко.

Вчинення кримінальних правопорушень у переважній більшості випадків пов'язане із здійсненням журналістом фото- та відеозйомки під час збору інформації.

Разом з тим, незважаючи на наведені негативні фактори, які вказують на низьку ефективність впливу статті 171 КК України на розв'язання проблеми подолання безкарності за діяння, спрямовані на перешкодження законній професійній діяльності журналістів в Україні, важливо зазначити й певні позитивні зрушення. Вони, зокрема, полягають у тому, що наразі триває процес формування судової практики притягнення зловмисників до кримінальної відповідальності за вчинення зазначеного виду правопорушень. Хоча вона є нечисленною, проте її цінність полягає у формуванні важливих правових позицій, спрямованих на захист законної професійної діяльності журналістів.

³⁸ Див, наприклад, ухвалу Дзержинського районного суду міста Кривого Рогу від 05.03.2020 у справі № 210/905/19 за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88086010>

Наприклад, постановою Верховного Суду від 19.08.2020 у справі № 214/4970/18³⁹ вирішено низку важливих для становлення належної судової практики питань, пов'язаних із кваліфікацією дій засудженого за ч. 1 статті 171 КК України та обранням йому міри покарання у виді обмеження волі строком 1 рік.

Верховний Суд, проаналізувавши **зміст поняття «журналіст»** у різних законах України, зокрема, в Законі України «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів» та у примітці до статті 345-1 КК України, дійшов висновку про те, що в останньому випадку воно є значно ширшим. Крім того, він звернув увагу на необхідність застосування **функціонального підходу** до визначення поняття «журналіст», який передбачає, що **статус журналіста пов'язується насамперед з його діяльністю**, яка повинна мати ознаки, зазначені у примітці до згаданої правової норми, а не із займаною ним посадою. Такий підхід у повній мірі відповідає міжнародним стандартам у галузі свободи слова.

Вироком Заводського районного суду м. Запоріжжя від 07.11.2018, залишеним без змін ухвалою Запорізького апеляційного суду від 26.11.2019, підсудного визнано винуватим у скоєнні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 статті 171 КК України, та призначено йому покарання у вигляді 3 місяців арешту. Обґрунтовуючи необхідність застосування саме такого виду покарання, суд, серед іншого, врахував **«негативну наявну практику в країні щодо порушень прав журналістів та системну безкарність за це»**.

На нашу думку, в існуючих умовах такий підхід є цілком виправданим, оскільки він сприяє формуванню серед населення відповідної правової культури поваги до журналістської діяльності та допомагає створенню безпечних умов роботи для журналістів.

Вивчення судової практики, проведене в рамках оцінки Закону, дозволило виявити низку проблем, які необхідно розв'язати.

39 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91089431#>

ПРОБЛЕМИ, ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ СТАТТІ 171 КК УКРАЇНИ

Насамперед доцільно зауважити, що дієвість статті 171 КК України значною мірою нівелюється внаслідок недостатньо ефективної роботи правоохоронних органів і судів. Розв'язання цієї проблеми потребує вжиття низки практичних заходів, спрямованих на виправлення ситуації.

Водночас, мають місце і перешкоди правового характеру. Їх існування не дозволяє створити безпечні умови для здійснення журналістської діяльності в Україні, як того вимагають міжнародні стандарти. На аналізі зазначених проблем ми зупинимось детальніше.

ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ «ЖУРНАЛІСТ» ТА «ЖУРНАЛІСТСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ»

Стаття 171 КК України захищає законну професійну діяльність журналіста. Визначення поняття «професійна діяльність журналіста» для цілей статті 171 КК України міститься у примітці до статті 345-1 цього Кодексу, відповідно до якої це *«систематична діяльність особи, пов'язана із збиранням, одержанням, створенням, поширенням, зберіганням або іншим використанням інформації з метою її поширення на невизначене коло осіб через друковані засоби масової інформації, телерадіоорганізації, інформаційні агентства, мережу «Інтернет»»*.

Ця правова норма також встановлює, що *«статус журналіста або його належність до засобу масової інформації підтверджується редакційним або службовим посвідченням чи іншим документом, виданим засобом масової інформації, його редакцією або професійною чи творчою спільнотою журналістів»*.

Як видно з наведеного, статус журналіста залежить від формальних ознак, а саме наявності документу, який його підтверджує.

Разом з тим, стаття 34 Конституції України, стаття 10 Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод гарантують право на свободу вираження **кожному**. Розвиток інформаційних технологій створив для усіх охочих можливості вільно поширювати інформацію та ідеї на різних віртуальних платформах. Наразі нікого не дивує вплив на громадську думку соціальних мереж. Про них вже давно говорять, як про соціальні медіа. Про вплив інтернет-ЗМІ годі й говорити. Все це свідчить про те, що сучасне розуміння поняття «журналіст» змінилось. Воно охоплює не лише тих, для кого журналістика є професією, але й тих, хто, не маючи формального зв'язку із традиційним засобом масової інформації, поширює інформацію та ідеї з усіх питань суспільного інтересу для широкої аудиторії, а саме: блогерів, фрілансерів, лідерів думок, громадських активістів, письменників, науковців, дослідників тощо.

Законодавство повинно йти в ногу з часом і також враховувати ці тенденції. Тим більше, що до цього спонукає й необхідність виконання міжнародних зобов'язань.

«Комітет з прав людини ООН також зазначив, що «журналістика – це діяльність, яку веде **широке коло осіб**, у тому числі професійні журналісти на умовах постійної зайнятості, аналітики, блогери й інші особи, які самостійно публікують інформацію будь-якого типу у друкованих виданнях, ме-

режі «Інтернет» чи деінде». Генеральна Асамблея ООН також визнала, що «журналістика постійно розвивається і включає здобутки інституцій ЗМІ, окремих осіб і низки організацій, які шукають, одержують або надають інформацію чи ідеї будь-якого типу, як онлайн, так і офлайн, і таким чином сприяють суспільному обговоренню». Згідно з Планом дій ООН щодо безпеки журналістів та проблеми безкарності, **«захист журналістів не повинен обмежуватися особами, які офіційно визнані журналістами, він поширюється на інших осіб, зокрема працівників медіа-груп та громадянських журналістів та інших осіб, які можуть використовувати нові ЗМІ як засіб звернення до своєї аудиторії»**⁴⁰.

Комітет міністрів Ради Європи, здійснюючи свою наглядову функцію у справі «Гонгадзе проти України» в рішенні, ухваленому 03.12.2020 року окремо звернув увагу на обмежувальне визначення поняття «журналіст» в Кримінальному кодексі України, зауваживши, що «згідно з Конвенцією українські органи влади зобов'язані застосовувати проактивний підхід щодо погроз та злочинів проти осіб, що реалізують свободу вираження поглядів, **незалежно від формального професійного статусу**» (див. додаток № 1).

Отже, відповідно до сучасних стандартів в галузі свободи слова, необхідно застосовувати не формальний, а функціональний підхід до визначення поняття «журналіст». Це потребує внесення відповідних змін до законодавства України.

Є й інший аспект описаної проблеми, якому необхідно приділити увагу. Він полягає в тому, що стандарти ефективного розслідування нападів на журналістів та інших медіаучасників вимагають обов'язкового з'ясування питання про те, чи **існує зв'язок між вчиненням правопорушення та журналістською діяльністю**. На цьому наголошується в Декларації Комітету міністрів Ради Європи «Про захист журналістики та безпеку журналістів та інших медіаучасників» від 30.04.2014 року⁴¹ та низці рішень Європейського суду з прав людини, зокрема, у справах «Гусейнова проти Азербайджану»⁴², «Мазепа та інші проти Росії»⁴³.

Ба, більше, встановлення зазначеного зв'язку не є самоціллю. Його наявність свідчить про специфічний характер правопорушення, яке полягає не лише у посяганні на життя, здоров'я, недоторканність чи інші охоронювані законом права людини, але й свідчить про намір обмежити свободу слова, що вважається своєрідним проявом цензури. Відтак – зазначені дії мають більшу суспільну небезпеку, що повинно відобразитись і в покаранні за них.

Звідси випливають два наступні питання, які необхідно розглянути. Перше стосується того, чи зобов'язує кримінальне законодавство України перевіряти існування зв'язку між кримінальним правопорушенням та діяльністю особи, пов'язаною із *«збиранням, одержанням, створенням, поширенням, зберіганням або іншим використанням інформації з метою її поширення на невідзначене коло осіб через друковані засоби масової інформації, телерадіоорганізації, інформаційні агентства, мережу «Інтернет»* у разі, якщо така особа не має відповідних документів на підтвердження статусу журналіста. І друге – чи впливає встановлення такого зв'язку на кваліфікацію дій правопорушника та на міру його покарання.

Щодо наведеної проблематики необхідно зауважити таке. У разі вчинення правопорушень, аналогічних тим, що передбачені статтями 171, 345-1, 347-1, 348-1, 349-1 КК України, вчинених щодо осіб, які формально не мають статусу журналіста, слідчий, прокурор, а згодом і суд кваліфікувати-

40 Див. пункт 10 Принципів, викладених у Додатку до Рекомендації СМ/Рес (2016) 4 Комітету міністрів державам-членам щодо захисту журналістики й безпеки журналістів та інших працівників ЗМІ) /Збірник документів Ради Європи: Безпека журналістів, 2016, с. 43, <https://rm.coe.int/16806b5970>

41 <https://rm.coe.int/16806b5970>, стор. 28

42 Huseynova v. Azerbaijan, application no. 10653/10, § 115, <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-172661>

43 Mazepa and Others v. Russia, application no. 15086/07, § 73, <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-184660>

муть такі дії за відповідними загальними нормами Кримінального кодексу України як кримінальні правопорушення проти життя, здоров'я, волі, честі та гідності, власності особи тощо. У таких випадках відсутній процесуальний обов'язок перевіряти та доводити наявність чи відсутність зв'язку між вчиненим кримінальним правопорушенням та здійсненням особою права на свободу вираження. І навіть у разі виявлення цього зв'язку, зазначена обставина не матиме жодного правового значення, оскільки не впливатиме на кваліфікацію дій правопорушника та на міру його покарання.

Така ситуація не сприяє виявленню зв'язку між кримінальним правопорушенням та фактичною журналістською діяльністю особи і значно погіршує становище тих, хто не відноситься до офіційно визнаних журналістів порівняно з останніми.

У зв'язку з цим в експертному середовищі активно обговорюються можливі шляхи розв'язання описаної проблеми. Наводяться такі варіанти внесення змін до законодавства України:

1. перегляд змісту поняття «журналіст» та вимог до підтвердження його статусу, з метою приведення чинних правових норм у відповідність із сучасними умовами та міжнародними стандартами;
2. введення відповідних кваліфікуючих ознак до таких кримінальних правопорушень, як умисне вбивство, умисне тяжке, середньої тяжкості, легке тілесне ушкодження, умисне знищення, пошкодження майна тощо з метою посилення відповідальності за кримінальні правопорушення, вчинені з метою перешкоджання реалізації права на свободу слова в інтересах суспільства;
3. введення обтяжуючої покарання обставини, яка посилить відповідальність за вчинення кримінального правопорушення, пов'язаного з реалізацією потерпілим права на свободу вираження в інтересах суспільства.

На погляд автора оцінки третій варіант є найприйнятнішим. Уведення зазначеної обтяжуючої покарання обставини, з одного боку, зобов'язуватиме слідчих перевіряти наявність чи відсутність зв'язку між вчиненим кримінальним правопорушенням та реалізацією потерпілим права на свободу слова, оскільки обставини, які обтяжують та пом'якшують покарання підлягають доказуванню у кримінальному провадженні відповідно до статті 91 КПК України. З іншого боку, встановлення цієї обставини в конкретній кримінальній справі буде фактором, який посилюватиме покарання за вчинене правопорушення, що надаватиме додатковий захист праву на свободу вираження.

У контексті зазначеного звертаємо увагу на те, що наразі Комісія з правової реформи працює над проєктом нового Кримінального кодексу. В редакції, наявній станом на 19.10.2020, запропоновано до статті 2.1.9 «Обставини, які підвищують тяжкість злочину на один ступінь» віднести вчинення злочину, зокрема:

«є) щодо особи (чи її близької особи) у зв'язку з виконанням нею службових повноважень, професійних функцій або реалізацією нею суб'єктивного права чи виконання нею юридичного обов'язку в інтересах суспільства або правосуддя» (див. додаток № 4).

Такий підхід видається виправданим. У разі включення до Кримінального кодексу України зазначеної обставини, яка посилюватиме тяжкість кримінального правопорушення та збільшуватиме міру покарання, описана вище проблема може бути розв'язаною.

Разом з тим, підготовка нового Кримінального кодексу потребує значного часу і наразі знаходиться лише на початковій стадії. В той же час, зазначена проблема потребує нагального вирішення. Тому, на наш погляд, доцільно підготувати та внести відповідні зміни до чинного Кримінального кодексу України, врахувавши наведене вище.

Що захищати: професійну діяльність журналіста чи журналістську діяльність?

Наступним важливим питанням, яке потребує розгляду, є питання про те, на що саме доцільно спрямовувати кримінально-правовий захист.

Як видно зі змісту статті 171 КК України, вона захищає законну професійну діяльність **журналіста**.

Разом з тим, як вже зазначалось, у сучасному світі журналістську діяльність здійснюють не лише творчі працівники традиційних ЗМІ, але й інші медіаучасники (блогери, фрілансери, представники громадських організацій тощо). Вони стикаються з тими самими загрозами, що і журналісти, а тому потребують такого ж кримінально-правового захисту.

Крім того, нерідко у процесі збору, одержання, створення, обробки, перевезення, поширення, зберігання інформації задіяні не лише журналісти, але й технічні працівники, як-то: оператори, фотокореспонденти чи фотографи, монтажери, водії, експедитори тощо. За формальними ознаками вони не підпадають під визначення журналіста і тому позбавлені спеціального захисту з боку КК України. Лише у випадках наявності у когось з них членського квитка творчої або професійної спілки журналістів вони можуть підтвердити свій журналістський статус. Але це, як правило, не можуть зробити водії, монтажери, експедитори тощо.

Водночас, нерідко об'єктами нападу стають саме технічні працівники у зв'язку з їх участю у зборі та перевезенні інформації.

Наприклад, як видно із вироку Києво-Святошинського районного суду Київської області від 16.03.2020 року у справі № 369/1586/17⁴⁴, особи, які напали на знімальну групу, застосували насильство до оператора, вирвали з його рук відеокамеру і забрали її. Крім того, один із нападників вирвав відеореєстратор з автомобіля водія знімальної групи і також забрав його. Всі ці дії було вчинено з метою перешкоджання збору та поширенню інформації журналістами-розслідувачами.

17.08.2020 зловмисники спалили автомобіль водія програми журналістських розслідувань «Схеми: корупція в деталях», на якій журналісти протягом чотирьох років знімали свої матеріали⁴⁵.

Все це говорить про те, що технічним працівникам, які входять до складу знімальних груп або в той чи інший спосіб задіяні у процесі збору, перевезення, обробки та підготовки матеріалів до поширення на широку аудиторію необхідно надавати такий самий захист від протиправних посягань, як і журналістам.

Про це говорять і міжнародні документи. Зокрема, у Рекомендації NR (96) 4 Комітету міністрів Ради Європи «Про захист журналістів в умовах конфліктів і тиску»⁴⁶ зазначається:

44 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88208911>

45 <https://hromadske.ua/posts/nevidomi-spalili-avtivku-zhurnalistiv-programi-shemi>

46 <https://rm.coe.int/16806b5970>, стор. 8.

*«Беручи до уваги, що для досягнення мети цієї Рекомендації **термін «журналіст»** слід розуміти як такий, що охоплює всіх представників ЗМІ, тобто всіх тих, хто займається збиранням, обробкою й поширенням новин та інформації, в т. ч. операторів і фотографів, а також допоміжний персонал – водіїв і перекладачів».*

У цьому контексті доцільно зауважити, що наразі у Верховній Раді України зареєстровано законопроект №4224 від 16.10.2020 «Проект Закону про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо забезпечення свободи слова, права на інформацію та законодавчих гарантій професійної діяльності», яким пропонується внести зміни до примітки статті 345-1 КК України, передбачивши, що *«до журналістів прирівнюються кіно- і телеоператори, режисери та інші працівники засобів масової інформації, якщо вони, за необхідності, входять до складу творчих груп»*⁴⁷.

Така законотворча ініціатива хоч і потребує доопрацювання, втім вона говорить про те, що розвиток кримінального законодавства відбувається у правильному напрямку.

СИСТЕМАТИЧНІСТЬ, ЯК ОЗНАКА ЖУРНАЛІСТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Ознакою професійної діяльності журналіста, відповідно до примітки до статті 345-1 КК України (яка застосовується і до статті 171 КК України), є її систематичність. Тобто, професійною діяльністю журналіста визнається лише така діяльність особи із збирання, одержання, створення, поширення, зберігання або іншого використання інформації з метою її поширення на невизначене коло осіб через друковані засоби масової інформації, телерадіоорганізації, інформаційні агентства, мережу «Інтернет», яка **здійснюється на систематичній основі**.

Відповідно, відсутність ознаки систематичності мала б унеможливити притягнення правопорушника до відповідальності, зокрема, за статтею 171 КК України.

Разом з тим, аналіз судової практики застосування статті 171 КК України показав, що зазначена ознака не впливає на можливість застосування статті 171 КК України. Насамперед це пов'язано з тим, що суди застосовують друге речення примітки, згідно з яким статус журналіста підтверджується відповідним документом. Наявність журналістського посвідчення, прес-карти чи членського квитка, виданого професійною або творчою спілкою, є достатнім для встановлення статусу журналіста.

За таких умов зазначена ознака «систематичності» є зайвою і її доцільно виключити із визначення професійної діяльності журналіста. Такий підхід може бути виправданим ще з огляду на те, що відсутність зазначеної ознаки полегшуватиме можливості захисту блогерів, фрілансерів та інших осіб, які періодично (не на системній основі) збирають та поширюють суспільно важливу інформацію, зокрема, через мережу «Інтернет», не маючи прямих та безпосередніх зв'язків хоча б з одним із традиційних ЗМІ.

З іншого боку, як вже зазначалось, існує потреба в модернізації кримінального законодавства у сфері захисту професійної діяльності журналіста і переходу від формально-правового визначення поняття «журналіст», заснованого на наявності у особи відповідних документів, які підтверджують його статус, до функціонального. В останньому випадку зміст поняття «журналіст» повинен визначатись через діяльність, яку здійснює зазначена особа. Переходячи до такої моде-

⁴⁷ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70189

лі, ознаку регулярності (систематичності) необхідно зберегти для визначення **професійної** журналістської діяльності, оскільки періодичне оновлення контенту є однією із ознак ЗМІ. Водночас вона не повинна бути обов'язковою для журналістської діяльності в широкому сенсі цього слова, якою займаються не лише журналісти, але й широке коло медіаучасників.

Зважаючи на викладене, необхідно зауважити, що наразі існує потреба у розробці збалансованої концепції кримінально-правового захисту свободи слова в Україні. Насамперед потрібно визначитись, чи варто розширювати об'єкт правового регулювання статті 171 КК України та поширювати її дію на захист журналістської діяльності в широкому сенсі цього слова, а не лише професійної діяльності журналіста. У разі недоцільності такого рішення, необхідно знайти інші шляхи поширення кримінально-правового захисту на осіб, які фактично здійснюють «журналістську діяльність», в тому числі на технічний персонал, який задіяний у зборі, обробці та поширенні інформації для широкої аудиторії (зокрема, операторів, водіїв, фотографів, перекладачів, монтажників та інших).

Варто також зауважити, що саме медійне законодавство, яке визначає статус журналіста, також потребує змін. Наразі в Україні триває робота з його осучаснення. У Верховній Раді України зареєстровано проєкт закону «Про медіа», яким пропонується оновити зміст поняття «засобів масової інформації» та уніфікувати визначення поняття «журналіст» (див. додаток № 3). Результати розгляду зазначеного законопроєкту можуть вплинути на тлумачення та застосування статті 171 КК України, а тому це питання потрібно тримати в полі зору.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПЕРЕШКОДЖАННЯ «ЗАКОННІЙ» ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЖУРНАЛІСТА

Стаття 171 КК України передбачає кримінальну відповідальність за перешкодження законній професійній діяльності журналіста. При цьому вживається сполучення слів «законна професійна».

На нашу думку, зазначене формулювання не є вдалим, оскільки професійна діяльність журналістів передбачена цілою низкою законів України, а отже має під собою відповідне законодавче підґрунтя і є законною. За таких умов говорити про незаконну професійну діяльність журналістів просто недоречно.

Вочевидь, законодавець мав на увазі професійну діяльність, яка здійснюється із дотриманням вимог законодавства України, не порушує вимог законів. Але це не знайшло належного відображення у зазначеній правовій нормі.

Варто зауважити, що питання законності діяльності журналіста в процесі збору інформації неодноразово ставало предметом уваги судів під час розгляду кримінальних проваджень за статтею 171 КК України. Існує низка практичних проблем, пов'язаних із належною оцінкою законності тих чи інших дій журналіста⁴⁸. Втім, це швидше питання практики застосування, ніж права.

Але існують і питання правового характеру. Оскільки ознака «законності» передбачена статтею 171 КК України, слідчий поставлений перед необхідністю доводити законність дій потерпілого журналіста, оскільки інакше він не зможе підтвердити існування складу кримінального правопорушення, передбаченого статтею 171 КК України. Такий стан речей фактично порушує одну із

48 Проблеми розслідування та судового розгляду кримінальних справ, пов'язаних із порушенням професійних прав журналістів в Україні: аналітичний звіт / Опришко Л.В., Вдовенко О.М. – Київ: ГО «Платформа прав людини», 2019, С. 33-42: <https://www.ppl.org.ua/wp-content/uploads/2019/07/Black-book.pdf>

правових презумпцій – презумпцію добропорядності, відповідно до якої переважна більшість осіб, вступаючи у ті чи інші відносини, як правило, не має поганих намірів.

З огляду на це та на існуючі практичні проблеми, пов'язані із доказуванням складу зазначеного кримінального правопорушення, експерт Ради Європи Даріан Павлі, який здійснював аналіз окремих положень Кримінального кодексу України щодо злочинів проти працівників засобів масової інформації, запропонував встановити презумпцію, відповідно до якої журналістська діяльність повинна розглядатись як законна для мети статті 171 КК України, крім випадків, коли вона явно виглядає протиправною для розумної особи⁴⁹.

Але наразі готових узгоджених позицій із зазначеного питання в експертному середовищі не існує. А тому описана проблема потребує додаткового аналізу та обговорення. Зрозумілим є те, що вона потребує свого вирішення.

«НЕЗАКОННА ВІДМОВА ЖУРНАЛІСТУ В ДОСТУПІ ДО ІНФОРМАЦІЇ»

Частина 1 статті 171 КК України передбачає відповідальність за такий вид умисного перешкодження законній професійній діяльності журналістів, як незаконна відмова журналісту в доступі до інформації.

На практиці зазначене положення закону застосовується у випадках порушення права на доступ до публічної інформації, вчинене стосовно журналіста.

Під час проведення оцінювання Закону в Єдиному державному реєстрі судових рішень знайдено три вироки суду, які ухвалено за ч. 1 статті 171 КК України у зв'язку з незаконною відмовою журналісту в доступі до інформації: один з них – виправдувальний (див. п. 10 таблиці 1 додатку № 5) і 2 (два) – обвинувальні (див. п. 14 та 16 таблиці 1 додатку № 5).

Наприклад, вирок Мукачівського міськрайонного суду Закарпатської області від 28.05.2018⁵⁰ обвинуваченого, що має вищу освіту, одруженого, має на утриманні двох неповнолітніх дітей, депутата Новодавидківської сільської ради, раніше не судимого, визнано винним у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 171 КК України у зв'язку із ненаданням публічної інформації на запит журналіста, головного редактора газети «СНК» та призначено йому покарання у виді штрафу у розмірі чотирьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що становить 6800 (шість тисяч вісімсот) грн. 00 коп., з позбавленням права обіймати керівні посади на строк один рік.

Із судових рішень у справах про оскарження постанов про закриття кримінального провадження також видно, що порушення права журналіста на доступ до публічної інформації стає причиною відкриття відповідних кримінальних проваджень за статтею 171 КК України (див. пункти 6, 22, 27, 28, 35, 40 таблиці 3 додатку № 5). Цей висновок підтверджується і інформацією, відображеною в таблиці 4 додатку № 5.

Оцінюючи статтю 171 КК України в цій частині на предмет адекватності, узгодженості та відповідності, необхідно зазначити, що вона не відповідає зазначеним критеріям.

⁴⁹ Аналіз окремих положень Кримінального кодексу України щодо злочинів проти працівників засобів масової інформації / Даріан Павлі., 2017, С. 13, <https://rm.coe.int/expertise-of-the-ukrainian-criminal-legislation-safety-of-journalists-/1680968564>

⁵⁰ <https://reyestr.court.gov.ua/Review/74283983>

Насамперед необхідно зауважити, що після набрання чинності оцінюваним Законом значно ускладнився захист права на доступ журналістів до інформації. Звернення до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини із скаргами на розпорядників інформації стали нерезультативними, оскільки їх не могли розглянути по суті до того часу, поки правоохоронні органи не приймуть відповідне рішення за статтею 171 КК України⁵¹. В результаті, після 03.03.2016 механізм оскарження порушень прав запитувачів – журналістів на доступ до публічної інформації шляхом звернення до Омбудсмана став неефективним. Дійшло до того, що медіаюристи почали радити журналістам не зазначати свою професійну належність у запитах, щоб зберегти зазначену можливість.

Крім того, існує конкуренція статті 171 КК України в цій частині зі статтею 212-3 КУпАП України, яка встановлює відповідальність за порушення права на інформацію, пов'язане із порушенням Закону України «Про доступ до публічної інформації». І тут варто нагадати, що Закон України «Про доступ до публічної інформації» не надає журналістам жодних переваг в отриманні інформації. Навпаки, він гарантує **рівний доступ кожному**. За таких умов впровадження кримінальної відповідальності за порушення прав журналіста на доступ до публічної інформації не є виправданим, оскільки за порушення вимог цього Закону передбачена адміністративна відповідальність.

Не можна сказати і про те, що впровадження кримінальної відповідальності за зазначений вид правопорушення кардинально змінило ситуацію із доступом журналістів до публічної інформації, суттєво її покращивши. Аналіз судової практики (див. додаток № 5) свідчить про те, що існують поодинокі випадки притягнення представників розпорядників до кримінальної відповідальності. Більшість же справ або закривається, або інформація про заяви не вноситься до ЄРДР.

Навпаки, більшість подібних спірних питань ефективно розглядається адміністративними судами або Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини у відповідь на скарги.

Необхідно також зауважити, що на неадекватності введення кримінальної відповідальності за порушення права журналіста на доступ до інформації наголошували також міжнародні експерти та українські журналісти⁵².

Зокрема, експерт Ради Європи Д. Павлі зауважив:

«Такий підхід загалом вважається за шкідливий у належному застосуванні законодавства про доступ до інформації, і, здається, він вже захопив українських посадовців до порушення норм на практиці (наприклад, до надання відповідей, що вводять в оману, замість належної відмови). З цих причин європейська юридична практика, як правило, передбачає кримінальне покарання лише за особливо тяжкі порушення законодавства про доступ до інформації, зокрема за умисне знищення інформації, що зберігається державними органами, або за інші тяжкі, умисні дії, спрямовані на перешкоджання праву громадськості на доступ до офіційної інформації»⁵³.

З огляду на це, таке діяння, як «незаконна відмова журналісту в доступі до інформації» доцільно виключити із диспозиції частини 1 статті 171 КК України.

51 <https://dostup.pravda.com.ua/stories/publications/liudmyla-opryshko-radzhu-zhurnalistam-ne-zaznachaty-profesiiu-v-zapyti>

52 <https://www.facebook.com/lganzha/posts/10223914946161459>

53 Аналіз окремих положень Кримінального кодексу України щодо злочинів проти працівників засобів масової інформації / Даріан Павлі., 2017, С. 11, <https://rm.coe.int/expertise-of-the-ukrainian-criminal-legislation-safety-of-journalists-/1680968564>

МІРА ПОКАРАННЯ

Як вже зазначалось раніше, найбільш застосовуваною на практиці є частина 1 статті 171 КК України. За вчинення цього правопорушення Законом встановлено покарання у вигляді штрафу в розмірі **до п'ятдесяти** неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арешту на строк до шести місяців, або обмеження волі на строк до трьох років.

Такі види покарання, як обмеження волі та арешт, хоч і застосовуються судами, проте вкрай рідко. Найчастіше правопорушників штрафують.

Аналіз судових рішень, досліджених під час оцінювання, продемонстрував, що трапляються випадки, коли суди призначають штраф у розмірі 30 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що дорівнює 510 гривням. Втім, у переважній більшості справ до підсудних застосовується максимально можливий штраф – 50 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або 850 гривень. Збільшити розмір цього стягнення закон не дозволяє. Якщо ж суд упевниться в тому, що зазначена міра покарання є неадекватною, він повинен обрати підсудному арешт або обмеження волі.

Варто зауважити, що наведена санкція ч. 1 статті 171 КК України не змінювалась від дати прийняття КК України в першій редакції, тобто з 05.04.2001. За майже 20 років її існування внаслідок інфляційних процесів дієвість штрафу (навіть в максимально можливому розмірі) суттєво зменшилась і фактично перестала справляти належний вплив на поведінку правопорушника та інших осіб. Відповідно, таке покарання, на наш погляд, не досягає мети, встановленої ч. 2 статті 50 КК України, тобто, воно не виконує свою каральну функцію, не сприяє виправленню засуджених та не запобігає вчиненню нових кримінальних правопорушень як засудженими, так й іншими особами.

Низький рівень штрафу, встановлений Законом, фактично підштовхує суди до застосування тяжчих видів покарання, таких як обмеження волі або арешт. Це певним чином нівелює можливість застосування покарань, не пов'язаних із обмеженням волі чи ізоляцією засудженого від суспільства.

З огляду на це, на наш погляд, з метою посилення дієвості зазначеної міри покарання доцільно підвищити розмір штрафу, передбачений ч. 1 статті 171 КК України. У такому випадку відповідному перегляду підлягають розміри штрафів, передбачених іншими частинами цієї статті.

Наразі у Верховній Раді України зареєстровано кілька законопроектів, спрямованих на розв'язання описаної проблеми. Це законопроекти № 3633 від 11.06.2020 «Проект Закону про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за вчинення кримінальних правопорушень проти журналістів», який 02.02.2021 прийнято у другому читанні та в цілому⁵⁴, та № 4224 від 16.10.2020 «Проект Закону про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо забезпечення свободи слова, права на інформацію та законодавчих гарантій професійної діяльності» (див. додаток № 3).

54 https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=69106

ВИСНОВКИ

Підсумовуючи викладену інформацію та узагальнюючи її, можна зробити такі висновки:

1. Проблема, на розв'язання якої спрямовано оцінюваний Закон, а саме – забезпечення належного захисту професійної діяльності журналістів, – не втратила своєї актуальності і надалі потребує відповідного кримінально-правового врегулювання.
2. Зміни, внесені оцінюваним Законом до частини 2 статті 163 КК України, відповідають критеріям дієвості, ефективності, узгодженості та відповідності, а тому в цій частині Закон доцільно зберегти.
3. Виявлено такі основні проблеми, пов'язані із застосуванням статті 171 КК України:
  - невнесення або порушення строків внесення заяв про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань;
  - розгляд заяв про злочини відповідно до норм Закону України «Про звернення громадян», а не за процедурою КПК України;
  - неефективна робота слідчих та прокурорів під час досудового слідства;
  - безпідставне закриття кримінальних проваджень;
  - неповідомлення потерпілого про закриття кримінального провадження;
  - надмірна тривалість досудового слідства та судового розгляду і, як наслідок – звільнення обвинувачених від кримінальної відповідальності **у зв'язку із закінченням строків давності**.
4. Виявлено такі проблеми правового характеру, які знижують ефективність дії статті 171 КК України:
  - у Кримінальному кодексі України застосовано надто формальний і дуже вузький підхід до визначення поняття «журналіст»;
  - дія статті 171 КК України не поширюється на осіб, які фактично здійснюють журналістську діяльність, не маючи формального статусу журналіста, а саме на блогерів, фрілансерів, громадських активістів тощо, а також на технічний персонал, до якого відносяться фотографи, оператори, водії, монтажери та інші особи;
  - кримінальне законодавство не зобов'язує слідчих перевіряти та доводити наявність або відсутність зв'язку між вчиненим кримінальним правопорушенням та участю особи у зборі, обробці, зберіганні, перевезенні, поширенні інформації для широкої аудиторії.

торії у разі, якщо остання не має документів, якими можна підтвердити статус журналіста;

- наявна у визначенні поняття «професійна діяльність журналіста» ознака «систематичності» наразі не впливає на практику застосування статті 171 КК України, оскільки статус журналіста встановлюється на підставі відповідних документів. Також її наявність обмежує можливості віднесення до числа журналістів осіб, які здійснюють журналістську діяльність періодично, не на системній основі;
- існують практичні проблеми з оцінкою «законності» професійної діяльності журналістів, які впливають на правильність застосування статті 171 КК України;
- умисне перешкоджання законній професійній діяльності журналіста у формі «незаконної відмови журналісту в доступі до інформації» не відповідає критеріям адекватності, узгодженості та відповідності;
- розміри штрафів, передбачені статтею 171 КК України, є неадекватними ступеню суспільної небезпеки зазначеного кримінального правопорушення (є надто низькими). Вони не сприяють досягненню мети покарання, встановленої статтею 50 КК України і фактично стимулюють застосування інших покарань, які обмежують волю чи ізолюють особу від суспільства.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

Відповідно до методології проведення PLS у Рекомендаціях зазвичай визначається, що слід зробити із законодавчим актом, а саме: залишити його без змін, змінити чи скасувати. При цьому необхідно враховувати наступне:

- a) **збереження закону** рекомендується у разі, коли його цілі досягнуто, переваги закону перевищують витрати, а закон зберігає актуальність;
- b) **заміщення закону** – якщо за результатами оцінки встановлено, що потрібні суттєві зміни змісту та / або сфери дії закону;
- c) **внесення змін до закону** – коли необхідні незначні зміни структури чи конкретних положень закону, інституційного/управлінського підходу або бюджетного фінансування;
- d) **скасування закону** – якщо цілей не досягнуто, закон не вирішив проблему або немає причинно-наслідкового зв'язку між впровадженням закону та отриманими результатами.

На основі оцінки з боку заінтересованих сторін, висновків міжнародних та українських експертів та оцінки автора доцільно рекомендувати таке:

1. Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності забезпечити сталість заходів контрольного характеру з метою удосконалення захисту професійної діяльності журналістів та передбачити у планах роботи на шосту сесію комітетські слухання з відповідного питання.
2. Залишити частину 2 статті 163 КК України без змін.
3. Внести відповідні зміни до статті 171 та інших норм Кримінального кодексу України, а саме:
  - поширити спеціальний кримінально-правовий захист не лише на професійних журналістів та осіб, які мають документи, що підтверджують відповідний статус, але й на інших осіб, які здійснюють діяльність «пов'язану із збиранням, одержанням, створенням, поширенням, зберіганням або іншим використанням інформації з метою її поширення на невизначене коло осіб через друковані засоби масової інформації, телерадіоорганізації, інформаційні агентства, мережу «Інтернет»»;

- привести у відповідність кримінальне законодавство з міжнародними стандартами в галузі свободи слова. Норми кримінального права повинні зобов'язувати слідчих та суд перевіряти існування зв'язку між вчиненим правопорушенням та журналістською діяльністю потерпілого незалежно від формального професійного статусу;
- у примітці до статті 345-1 КК України вилучити із визначення професійної діяльності журналіста, таку ознаку, як «систематичність»;
- розглянути можливість встановлення на законодавчому рівні презумпції законності здійснення професійної діяльності журналіста (журналістської діяльності), якщо не доведено інше;
- виключити таке протиправне діяння, як «незаконна відмова журналісту в доступі до інформації», із диспозиції частини 1 статті 171 КК України;
- підвищити розміри штрафів, встановлених статтею 171 КК України.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК №1

ВИТЯГ ІЗ РІШЕННЯ

ухваленого 3 грудня 2020 року під час 1390-ї зустрічі Комітету міністрів на рівні заступників міністрів (постійних представників держав-учасниць Ради Європи) з питання виконання Україною рішення Європейського суду з прав людини заходів індивідуального та загального характеру **у справі «Гонгадзе проти України»** (заява No. 34056/02)⁵⁵.

Щодо заходів загального характеру

5. взяли до уваги інформацію, включаючи статистичні дані, щодо застосування кримінально-правових положень щодо злочинів проти журналістів, що, однак, остаточно не свідчить про підвищення ефективності розслідувань; також із занепокоєнням зазначили нещодавні звіти та подання неурядових організацій щодо низької кількості таких розслідувань, що призвели до конкретних результатів;

6. таким чином, закликали органи державної влади вжити всіх заходів для того, щоб скарги належним чином реєструвались, ретельно та оперативно розслідувались з метою **встановлення будь-яких потенційних зв'язків із журналістською діяльністю**, зокрема шляхом всебічного навчання та підвищення обізнаності; регулярно фіксувати хід розслідувань; проаналізувати вплив нової законодавчої бази, щоб визначити, де це доречно, необхідність вживати додаткових цільових заходів; також зазначили створення спеціальної міжвідомчої координаційної групи з питань ефективних розслідувань, закликали органи державної влади зробити її повністю операційною та надати інформацію щодо результатів її роботи.

7. з інтересом відзначили Парламентські слухання щодо безпеки журналістів в Україні, результатом яких стало прийняття вичерпних рекомендацій у цій сфері, закликали органи влади продовжувати впроваджувати ці рекомендації;

⁵⁵ CM/Notes/1390/H46-30: https://www.coe.int/uk/web/kyiv/-/meeting-of-ministers-deputies-on-gongadze-v-ukraine-case?fbclid=IwAR0bMSdKfOP7A22WPWMqXQLa_z9n-iC88toyEE5XBrX7pk3AjdZ43V1oSo

8. повторюючи свою стурбованість **обмежувальним визначенням поняття «журналіст»** в Кримінальному кодексі, ще раз підкреслили, що, згідно з Конвенцією, українські органи влади зобов'язані **застосовувати проактивний підхід щодо погроз та злочинів проти осіб, що реалізують свободу вираження поглядів, незалежно від формального професійного статусу;**
9. відзначаючи нещодавню реєстрацію законопроекту, що стосується цього питання, закликав органи влади внести зміни до законодавства відповідно до стандартів Ради Європи, зокрема, Рекомендації CM/Rec (2016) 4 Комітету міністрів Ради Європи державам-учасницям щодо захисту журналістики й безпеки журналістів та інших медіаучасників, не обмежуючи захист лише тими, хто офіційно визнаний журналістами;
10. що стосується ефективного захисту безпеки журналістів та інших медіаучасників в Україні, з інтересом зазначили поточну роботу державних органів щодо створення механізму швидкого реагування, включаючи онлайн-платформу, що було б значним кроком вперед, та закликали їх інформувати Комітет про розвиток подій щодо цього питання;
11. привітали розробку навчального курсу для суддів, прокурорів та поліцейських щодо захисту журналістів у співпраці з Радою Європи; закликали владу забезпечити швидке, широке впровадження навчання та продовжувати повною мірою використовувати можливості співпраці з Радою Європи щодо усіх вищезазначених питань, включаючи механізм швидкого реагування, міжвідомчу координаційну групу та зміни до законодавства;
12. запропонували державним органам подати оновлений та консолідований план дій щодо невирішених питань та поточних змін до 1 липня 2021 року з усіх вищезазначених питань.

ДОДАТОК № 2

ІНШІ (СУМІЖНІ) НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ:

1) **Закон України «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів»** (із змінами, внесеними згідно із Законом № 720-IX від 17.06.2020) (витяг)

Стаття 17. Відповідальність за посягання на життя і здоров'я журналіста, інші дії проти нього та відповідальність журналіста за завдану ним моральну (немайнову) шкоду

Відповідальність за вчинення кримінального правопорушення проти журналіста у зв'язку з виконанням ним професійних обов'язків або перешкоджання його службовій діяльності прирівнюється до відповідальності за скоєння таких же дій проти працівника правоохоронного органу.

2) **Закон України 421-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення гарантій законної професійної діяльності журналістів»** від 14.05.2015. Цим Законом Кримінальний кодекс (КК) України доповнено статтями 345-1 (Погроза або насильство щодо журналіста), 347-1 (Умисне знищення або пошкодження майна журналіста), 348-1 (Посягання на життя журналіста), 349-1 (Захоплення журналіста як заручника) (витяг).

«**Стаття 345**¹. Погроза або насильство щодо журналіста

1. Погроза вбивством, насильством або знищенням чи пошкодженням майна щодо журналіста, його близьких родичів чи членів сім'ї у зв'язку із здійсненням цим журналістом законної професійної діяльності –

карається виправними роботами на строк до двох років, або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на строк до трьох років.

2. Умисне заподіяння журналісту, його близьким родичам чи членам сім'ї побоїв, легких або середньої тяжкості тілесних ушкоджень у зв'язку із здійсненням цим журналістом законної професійної діяльності –

карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк.

3. Умисне заподіяння журналісту, його близьким родичам чи членам сім'ї тяжкого тілесного ушкодження у зв'язку із здійсненням цим журналістом законної професійної діяльності –

карається позбавленням волі на строк від п'яти до дванадцяти років.

4. Дії, передбачені частинами першою, другою або третьою цієї статті, вчинені організованою групою, –

караються позбавленням волі на строк від семи до чотирнадцяти років.

Примітка. Під професійною діяльністю журналіста у цій статті та статтях 171, 347⁻¹, 348⁻¹ цього Кодексу слід розуміти систематичну діяльність особи, пов'язану із збиранням, одержанням, створенням, поширенням, зберіганням або іншим використанням інформації з метою її поширення на невизначене коло осіб через друковані засоби масової інформації, телерадіоорганізації, інформаційні агентства, мережу «Інтернет». Статус журналіста або його належність до засобу масової інформації підтверджується редакційним або службовим посвідченням чи іншим документом, виданим засобом масової інформації, його редакцією або професійною чи творчою спілкою журналістів»;

«**Стаття 347⁻¹**. Умисне знищення або пошкодження майна журналіста

1. Умисне знищення або пошкодження майна, що належить журналісту, його близьким родичам чи членам сім'ї, у зв'язку із здійсненням цим журналістом законної професійної діяльності –

караються штрафом від п'ятдесяти до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до п'яти років.

2. Ті самі дії, вчинені шляхом підпалу, вибуху або іншим загальнонебезпечним способом, або такі, що спричинили загибель людей чи інші тяжкі наслідки, –

караються позбавленням волі на строк від шести до п'ятнадцяти років»;

«**Стаття 348⁻¹**. Посягання на життя журналіста

Вбивство або замах на вбивство журналіста, його близьких родичів чи членів сім'ї у зв'язку із здійсненням цим журналістом законної професійної діяльності –

караються позбавленням волі на строк від дев'яти до п'ятнадцяти років або довічним позбавленням волі»;

«**Стаття 349⁻¹**. Захоплення журналіста як заручника

Захоплення або тримання як заручника журналіста, його близьких родичів чи членів сім'ї з метою спонукання цього журналіста вчинити або утриматися від вчинення будь-якої дії як умови звільнення заручника –

караються позбавленням волі на строк від восьми до п'ятнадцяти років»;

3) в абзаці першому частини другої статті 375 слова «чи в інших особистих інтересах» замінити словами «в інших особистих інтересах чи з метою перешкодження законній професійній діяльності журналіста».

3) **Кодекс України Про адміністративні правопорушення** (витяг)

Стаття 212⁻³. Порушення права на інформацію та права на звернення

Неоприлюднення інформації, обов'язкове оприлюднення якої передбачено законами України «Про доступ до публічної інформації», «Про оцінку впливу на довкілля», «Про засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів», «Про особливості доступу до інформації у сферах постачання електричної енергії, природного газу, тепlopостачання, централізованого постачання гарячої води, централізованого питного водопостачання та водовідведення»,

«Про доступ до архівів репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років», «Про відкритість використання публічних коштів» та «Про запобігання корупції», –

тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від двадцяти п'яти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Порушення Закону України «Про доступ до публічної інформації», а саме: необґрунтоване віднесення інформації до інформації з обмеженим доступом, ненадання відповіді на запит на інформацію, ненадання інформації, неправомірна відмова в наданні інформації, несвоєчасне або неповне надання інформації, надання недостовірної інформації, –

тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від двадцяти п'яти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Порушення вимог Закону України «Про доступ до архівів репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років», а саме: необґрунтоване віднесення інформації до інформації з обмеженим доступом, ненадання відповіді на запит на інформацію, ненадання інформації, неправомірна відмова в наданні інформації, неповне надання інформації, неповідомлення про подовження строку розгляду запиту, відстрочення розгляду запиту, крім випадків, визначених цим Законом, –

тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від двадцяти п'яти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Обмеження доступу до інформації або віднесення інформації до інформації з обмеженим доступом, якщо це прямо заборонено законом, –

тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від шістдесяти до вісімдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Неправомірна відмова в наданні інформації, несвоєчасне або неповне надання інформації, надання інформації, що не відповідає дійсності, у відповідь на адвокатський запит, запит кваліфіційно-дисциплінарної комісії адвокатури, її палати або члена відповідно до Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» –

тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від двадцяти п'яти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Ненадання доступу до судового рішення або матеріалів справи за заявою особи, а також інше порушення Закону України «Про доступ до судових рішень» –

тягнуть за собою накладення штрафу на посадових осіб від двадцяти п'яти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Незаконна відмова у прийнятті та розгляді звернення, інше порушення Закону України «Про звернення громадян» –

тягнуть за собою накладення штрафу на посадових осіб від двадцяти п'яти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Несвоєчасне внесення документів до Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля, згідно із [Законом України «Про оцінку впливу на довкілля»](#), обмеження доступу до інформації, внесеної до Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля, –

тягнуть за собою накладення штрафу на посадових осіб від двадцяти п'яти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Повторне протягом року вчинення будь-якого з порушень, передбачених частинами першою – восьмою цієї статті, за яке особу вже було піддано адміністративному стягненню, –

тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від шістдесяти до вісімдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до тридцяти годин.

Неправомірна відмова в наданні інформації, несвоєчасне або неповне надання інформації, надання недостовірної інформації на звернення Національної комісії з реабілітації, регіональної комісії з реабілітації відповідно до [Закону України «Про реабілітацію жертв репресій комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років»](#) –

тягнуть за собою накладення штрафу на посадових осіб від двадцяти п'яти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Нерозкриття, порушення строків або порядку розкриття інформації у видобувних галузях відповідно до [Закону України «Про забезпечення прозорості у видобувних галузях»](#) –

тягнуть за собою накладення штрафу на посадових осіб від двадцяти до шістдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

ДОДАТОК № 3

ПЕРЕЛІК ЗАКОНОПРОЄКТІВ ТА ІНШИХ ІНІЦІАТИВ ЩОДО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ (ПОВНІСТЮ АБО ЧАСТКОВО) КРИМІНАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЖУРНАЛІСТІВ

№ з/п	Номер законопроєкту, назва	Запропоновані зміни	Примітка
1.	3633 від 11.06.2020 «Проєкт Закону про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за вчинення кримінальних правопорушень проти журналістів»	У законопроєкті, підготовленому до другого читання 21.12.2020, пропонується: <ul style="list-style-type: none"> збільшити розміри штрафу у санкціях ст. 171 КК України; викласти в новій редакції ч. 4 ст. 345-1 КК, в якій передбачити кримінальну відповідальність за погрозу вбивством, насильством, знищенням чи пошкодженням майна журналісту, його близьким родичам чи членам сім'ї, умисне заподіяння таким особам побоїв, легких, середньої тяжкості або тяжких тілесних ушкоджень у зв'язку із здійсненням цим журналістом законної професійної діяльності, вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб; доповнити статтю ч. 5, яка встановлюватиме відповідальність за вчинення зазначених правопорушень у разі вчинення кримінального правопорушення організованою групою. 	Комітет з правоохоронної діяльності рекомендував за результатами розгляду зазначеного законопроєкту прийняти його в другому читанні та в цілому (висновок Комітету від 09.12.2020)
2.	4224 від 16.10.2020 «Проєкт Закону про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо забезпечення свободи слова, права на інформацію та законодавчих гарантій професійної діяльності»	Пропонується внести зміни, зокрема, до: <ul style="list-style-type: none"> частини другої статті 22 Кримінального кодексу України (далі – КК), згідно з якими встановлюється знижений вік кримінальної відповідальності для осіб, які притягаються до кримінальної відповідальності за кримінальні правопорушення, передбачені статтями 345¹, 347¹, 348¹ КК; статті 171 КК, виклавши частину першу та третю цієї статті в новій редакції та посиливши кримінальну відповідальність за окремі посягання на журналістів шляхом підвищення розміру санкцій; примітки статті 345¹ КК, якою визначити, що до журналістів прирівнюються кіно- і телеоператори, режисери та інші працівники засобів масової інформації, якщо вони за необхідності входять до складу творчих груп; статей 348¹, 349¹ КК, в частині посилення відповідальності за вчинення правопорушень, пов'язаних з посяганням на життя та захопленням як заручника журналіста відповідно; частини першої статті 1 Закону України «Про інформацію», доповнивши поняттям «журналіст», а у частині першій статті 1 Закону України «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів», виключивши абзац десятий, яким передбачено визначення цього терміна. 	4224/П від 11.12.2020 «Проєкт Постанови про повернення на доопрацювання проєкту Закону України про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо забезпечення свободи слова, права на інформацію та законодавчих гарантій професійної діяльності» Комітет з питань правоохоронної діяльності пропонує) за результатами розгляду в першому читанні повернути суб'єктам права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

№ з/п	Номер законопроекту, назва	Запропоновані зміни	Примітка
3.	2693-д від 02.07.2020 «Проект Закону про медіа»	<p>Пункт 29.18 Розділу Х «Прикінцеві та перехідні положення» цього законопроекту передбачає внесення змін до Закону України «Про державну підтримку медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста». Зокрема, пропонується абзац десятий частини першої статті 1 викласти в такій редакції:</p> <p>«журналіст – творчий працівник суб'єкта у сфері медіа, який професійно збирає, одержує, створює, редагує, поширює і займається підготовкою інформації для медіа. Статус журналіста підтверджується документом, виданим суб'єктом у сфері медіа, професійною чи творчою спілкою журналістів. Документ, який підтверджує статус журналіста має містити найменування та вид медіа, його ідентифікатор в Реєстрі суб'єктів у сфері медіа або найменування професійної чи творчої спілки, фото, прізвище, ім'я та по батькові журналіста, номер документа, дату видачі і строк його дії, підпис особи, яка видала документ».</p>	Визначення поняття «журналіст», а також встановлення обсягу документів, якими підтверджується статус журналіста, мають значення для кримінально-правової кваліфікації діянь за ч. 2 ст. 163, ст. 171 КК

ДОДАТОК № 4

ПІДГОТОВКА ЗМІН ДО ЗАКОНОДАВСТВА ПРО КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

№ з/п	Назва документа	Питання, на розв'язання яких спрямовано документ та які мають значення в контексті цього аналітичного звіту	Примітка
1.	Указ Президента «Питання Комісії з питань правової реформи» від 22.08.2019 з наступними змінами від 07.11.2019 та 29.10.2020	Затверджено Положення про Комісію з питань правової реформи. Підпунктом 2 пункту 4 зазначеного Положення на Комісію покладено завдання підготувати та узагальнити пропозиції стосовно змін, зокрема, до законодавства про кримінальну відповідальність та кримінального процесуального законодавства.	
2.	Проект КОНЦЕПЦІЇ реформування кримінального законодавства України	<p>Передбачається розробка трьох кодифікованих актів:</p> <p>1) Кодексу України про відповідальність за порушення – в ньому будуть передбачені такі діяння, до відповідальності за які особа притягується в адміністративному порядку за невиконання чи неналежне виконання правил у певній сфері та полягатиме, як правило, у накладенні штрафу безпосередньо під час виявлення порушення.</p> <p>2) Кодексу України про відповідальність за проступки – в якому будуть передбачені такі діяння, до відповідальності за які особа притягується виключно судом, але без виникнення стану судимості.</p> <p>3) Кодексу України про відповідальність за злочини (Кримінальний кодекс України).</p>	Інформація Робочої групи з питань розвитку кримінального права ⁵⁶
3.	Текст проєкту нового кримінального Кодексу ⁵⁷	<p>Стаття 2.1.9 Проєкту ККУ – «Обставини, які підвищують тяжкість злочину на один ступінь» передбачає, що до обставин, які підвищують тяжкість злочину на один ступінь, пропонується віднести вчинення злочину:</p> <p>...</p> <p>е) щодо особи (чи її близької особи) у зв'язку з виконанням нею службових повноважень, професійних функцій або реалізацією нею суб'єктивного права чи виконання нею юридичного обов'язку в інтересах суспільства або правосуддя.</p>	Контрольний проєкт КК станом на 19.10.2020 ⁵⁸

⁵⁶ <https://newcriminalcode.org.ua/concept?fbclid=IwAR01REyG891ro6bHh7qU6kuctJqvR5X5CLR49Vg4gHRAGBxvpOqdOGJBmoc>

⁵⁷ https://newcriminalcode.org.ua/criminal-code?fbclid=IwAR1Gs4t6YRucEvUrozAlfpcVFpCBBoiroGJBbgLEA-IU2fRAFqL96_gPsXdE

⁵⁸ <https://newcriminalcode.org.ua/upload/media/2020/10/21/kontrolnyj-proekt-kk-19-10-2020.pdf>

ДОДАТОК № 5

СУДОВА ПРАКТИКА У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ ЗА СТАТТЕЮ 171 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

ТАБЛИЦЯ 1. ВИРОКИ

№ з/п	№ справи	Суть рішення суду	Примітка
1.	Справа № 639/4861/20	Вироком Жовтневого районного суду м. Харкова від 30.09.2020 підсудного визнано винуватим у вчиненні КП, передбаченого ч. 1 ст. 171 КК України. Призначено покарання – штраф 30 НМДГ, тобто 510 грн.	
2.	Справа № 460/2174/15 Аналогічна ухвала ВС від 07.09.2020 на скаргу засудженого	<u>Вироком Яворівського районного суду Львівської області від 25 вересня 2019 року</u> визнано невинуватим ОСОБА_1 у пред'явленому обвинуваченні у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 129 КК України і виправдано за недоведеністю в його діянні складу кримінального правопорушення. ОСОБА_1 визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 171 КК України та призначено йому покарання у виді обмеження волі на строк 1 рік 6 місяців. На підставі статей 49, 74 КК України ОСОБА_1 звільнено від призначеного покарання за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 171 КК України у зв'язку із закінченням строків давності. Львівський апеляційний суд ухвалою від 18 червня 2020 року зазначений вирок стосовно ОСОБА_1 залишив без змін. Ухвалою ВС від 24.09.2020 відмовлено у відкритті касаційного провадження за скаргою адвоката засудженого, який просив ухвалені рішення скасувати та призначити новий судовий розгляд в суді I інстанції.	В ухвалі ВС розглянуто питання про статус потерпілого, як журналіста, та про докази, які підтверджують цей статус. Закінчення строків давності.
3.	Справа № 214/4970/18	Вироком <u>Саксаганського районного суду міста Кривого Рогу Дніпропетровської області від 29 березня 2019 року</u> ОСОБА_1 визнано винуватим у вчиненні злочинів, передбачених частиною 1 статті 171 , частиною 1 статті 125 КК, та призначено йому покарання: за частиною 1 статті 171 КК – у виді штрафу у розмірі 50 неоподатковуваних мінімумів громадян, що становить 850 грн; за частиною 1 статті 125 КК – у виді громадських робіт на строк 200 годин. На підставі частини 1 статті 70 КК за сукупністю злочинів, шляхом поглинення менш суворого покарання більш суворим, ОСОБА_1 остаточно визначено покарання у виді громадських робіт на строк 200 годин. Цивільний позов задоволено частково, стягнуто 5 тис. грн. <u>Вироком Дніпровського апеляційного суду від 30 вересня 2019 року</u> вирок місцевого суду у частині призначеного покарання скасовано та ухвалено новий, яким ОСОБА_1 призначено покарання: за частиною 1 статті 171 КК – у виді обмеження волі на строк 1 рік; за частиною 1 статті 125 КК – у виді громадських робіт на строк 200 годин. На підставі частини 1 статті 70 КК за сукупністю злочинів, шляхом поглинення менш суворого покарання більш суворим, ОСОБА_1 остаточно визначено покарання у виді обмеження волі на строк 1 рік. <u>Постановою ВС від 19.08.2020</u> зазначені судові рішення залишено без змін, касаційну скаргу – без задоволення.	ВС здійснено тлумачення поняття «журналіст» для цілей ККУ та його співвіднесення із нормами інших законів; акцентовано увагу на функціональному підході до визначення змісту цього поняття; викладено аргументи стосовно адекватності призначеної міри покарання.

<p>4. Справа № 311/884/17</p>	<p>Вироком Токмацького районного суду Запорізької області від 03.07.2020 підсудного (голову Дніпрорудненської міськради) визнано винуватим у пред'явленому обвинуваченні за ч. 1 ст. 171 КК України та призначено йому покарання за ч. 1 ст. 171 КК України у виді штрафу в розмірі 50 неоподаткованих мінімумів доходів громадян, що становить 850 (вісімсот п'ятдесят) гривень 00 копійок.</p> <p>На підставі ст. 49, ч. 5 ст. 74 КК України засудженого звільнено від призначеного покарання у виді штрафу в розмірі 50 неоподаткованих мінімумів доходів громадян, що становить 850 (вісімсот п'ятдесят) гривень 00 копійок, у зв'язку із закінченням строків давності.</p>	<p>Перешкодження (вилучення техніки журналіста) мало місце 19.12.2016 року.</p> <p>Звільнення від покарання у зв'язку із спливом строків давності.</p>
<p>5. Справа № 369/1586/17</p>	<p>Вироком Києво-Святошинського районного суду Київської області від 16.03.2020 підсудного виправдано за ч. 1 ст. 171 КК України, у зв'язку з недоведенням того, що в його діях є склад злочинів, передбачених ч. 1 ст. 171 КК України, ч. 2 ст. 186 КК України.</p>	<p>Справа перебуває в апеляційній інстанції.</p>
<p>6. Справа № 653/438/20</p>	<p>Вироком Генічеського районного суду Херсонської області від 14.02.2020 затверджено угоду про примирення, укладену 05.11.2019 між потерпілим та обвинуваченим. Обвинуваченого визнано винним у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 171 КК України, та призначено йому покарання у вигляді штрафу в розмірі 250 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що становить 4250 грн (чотири тисячі двісті п'ятдесят гривень).</p> <p>Остаточне покарання на підставі ч. 4 ст. 70 КК України, за сукупністю злочинів призначено у вигляді штрафу в розмірі 250 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що становить 4250 грн (чотири тисячі двісті п'ятдесят гривень) та за вироком Люботинського міського суду Харківської області від 21.08.2019 року у вигляді позбавлення волі на строк 5 (п'ять) років позбавлення волі, на підставі ст. 75, 76 КК України з іспитовим строком 3 (три) роки. З урахуванням ч. 3 ст. 72 КК України – покарання за сукупністю злочинів виконувати самостійно.</p>	<p>Подія мала місце 22.03.2018</p> <p>Затверджено угоду про примирення з потерпілим.</p>
<p>7. Справа № 180/1669/16-к</p>	<p><u>Вироком Дніпровського апеляційного суду від 04.12.2019</u> вирок Марганецького міського суду Дніпропетровської області від 12 червня 2017 року стосовно ОСОБА_2 за ч. 1 ст. 171 КК України скасовано повністю. Ухвалено новий вирок, яким підсудного визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 171 КК України та призначено покарання у виді обмеження волі строком на 1 (один) рік.</p> <p>Відповідно до ч. 5 ст. 74 КК України засудженого звільнено від відбування призначеного покарання на підставі п. 2 ч. 1 ст. 49 КК України у зв'язку із закінченням строків давності притягнення до кримінальної відповідальності.</p> <p><u>Попередні рішення:</u></p> <p><u>Виправдальний вирок Марганецького міського суду Дніпропетровської області від 12.06.2017</u></p> <p><u>Ухвала Апеляційного суду Дніпропетровської області від 11.10.2017</u> (вирок залишено без змін)</p> <p><u>Постанова ВС від 20.03.2019:</u> призначено новий апеляційний розгляд</p>	<p>Закінчення строків давності притягнення до відповідальності.</p>

**8. Справа
№ 332/890/18**

Вироком Заводського районного суду м. Запоріжжя від 07.11.2018 року підсудного визнано винним у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 171 КК України, та призначено покарання у вигляді **арешту на строк 3 місяці**. Цивільний позов ПАТ «Телерадіокомпанія Люкс» про стягнення з обвинуваченого ОСОБА_1 матеріальних збитків задоволено частково. Стягнуто з обвинуваченого на користь ПАТ «Телерадіокомпанія Люкс» матеріальні збитки у розмірі 68 211,06 грн.
Ухвалою Запорізького апеляційного суду від 26.11.2019 вироки залишено без змін.

До засудженого застосовано **арешт на 3 місяці**

**9. Справа
№ 619/1617/17**

Вироком Овідіопольського районного суду Одеської області 23.04.2018 року обвинуваченого визнано невинуватим у пред'явленому обвинуваченні за ч. 1 ст. 171 КК та виправдано у зв'язку з недоведеністю вчинення ним кримінального правопорушення.
Ухвалою Апеляційного суду Одеської області від 11.12.2018 року апеляційні скарги прокурора та потерпілого ОСОБА_1 залишено без задоволення. Вирок Овідіопольського районного суду Одеської області від 23.04.2018 змінено. Перший абзац резолютивної частини вироку викладено в такій редакції: «ОСОБА_2 визнати невинуватим у пред'явленому обвинуваченні за ч. 1 ст. 171 КК та виправдати його у зв'язку з недоведеністю вчинення кримінального правопорушення, в якому він обвинувачується». В решті вирок залишено без змін.
Постановою ВС від 26.11.2019 ухвалу Апеляційного суду Одеської області від 11.12.2018 залишено без зміни, а касаційну скаргу прокурора – без задоволення.

Справа
№ 509/380/17

**10. Справа
№ 306/1018/18**

Вироком Свлявського районного суду Закарпатської області від 20.09.2019 підсудного визнано невинуватим та **виправдано за недоведеністю** наявності в діянні обвинуваченого складу кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 171 КК України.
Апеляційну скаргу представника потерпілої повернуто адвокату у зв'язку із пропуском строку апеляційного оскарження. ВС цю ухвалу залишив без змін, відмовивши у відкритті касаційного провадження.

Доступ до публічної інформації.

Обвинувачений – голова Полянської сільської ради.

**11. Справа
№ 320/8278/16-к**

Вироком Мелітопольського міжрайонного суду Запорізької області від 27.11.2017 року обвинуваченого за ч. 1 ст. 171 КК, **виправдано** у зв'язку з відсутністю в його діянні складу кримінального правопорушення.
Ухвалою Запорізького апеляційного суду від 18.02.2019 вирок Мелітопольського міжрайонного суду Запорізької області від 27.11.2017 року щодо виправданого ОСОБА_1 залишено без змін.
Постановою ВС від 11.09.2019 зазначені судові рішення залишено без змін.

<p>12. Справа № 442/4140/17</p>	<p><u>Вироком Дрогобицького міськрайонного суду Львівської області від 19.02.2018 ОСОБА_1 засуджено за ч. 1 ст. 171 КК України до покарання у виді обмеження волі на строк 1 рік; за ч. 2 ст. 125 КК України до покарання у виді 150 годин громадських робіт. На підставі ч. 1 ст. 70 КК України ОСОБА_1 призначено остаточне покарання у виді обмеження волі на строк 1 рік. На підставі ст. 75 КК України ОСОБА_1 звільнено від відбування покарання з випробуванням з іспитовим строком тривалістю 1 рік та покладено на неї обов'язки, передбачені ст. 76 КК України.</u></p> <p>Вирішено питання цивільного позову та речових доказів.</p> <p><u>Ухвалою Львівського апеляційного суду від 17.12.2018 вирок місцевого суду щодо ОСОБА_1 залишено без змін.</u></p> <p><u>Постановою ВС від 05.06.2019 ухвалу Львівського апеляційного суду від 17.12.2018 року щодо ОСОБА_1 скасовано та призначено новий розгляд в суді апеляційної інстанції.</u></p>	<p>Ухвалою Дрогобицького міськрайонного суду Львівської області від 27.05.2020 кримінальне провадження закрито у зв'язку із спливом строків давності.</p> <p>Див. п. 3 наступної таблиці.</p>
<p>13. Справа № 708/338/17</p>	<p><u>Вироком Чигиринського районного суду Черкаської області від 14.07.2017 підсудного визнано винним у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 125 КК України та призначено йому покарання – штраф в розмірі дев'ятисот п'яти гривень, що буде становити п'ятдесят п'ять неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; визнано невинуватим та виправдано у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 171 КК України у зв'язку з відсутністю в його діях складу цього злочину.</u></p> <p>Цивільний позов задоволено частково. Стягнуто з ОСОБА_11 на користь ОСОБА_10 матеріальну шкоду в сумі 515 гривень 54 копійки та моральну шкоду в розмірі 2 000 гривень.</p> <p><u>Ухвалою Апеляційного суду Черкаської області від 26.03.2019 вирок залишено без змін.</u></p>	
<p>14. Справа № 303/3534/17</p>	<p>Вироком Мукачівського міськрайонного суду Закарпатської області від 28.05.2018 обвинуваченого (з вищою освітою, одруженого, має на утриманні двох неповнолітніх дітей, депутата Новодавидківської сільської ради, раніше не судимого) визнано винним у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 171 КК України. Йому призначено покарання у виді штрафу у розмірі чотирьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що становить 6800 (шість тисяч вісімсот) грн. 00 коп., з позбавленням права обіймати керівні посади на строк один рік.</p>	<p>Доступ до публічної інформації.</p> <p>Результати розгляду апеляційної скарги невідомі.</p>
<p>15. Справа № 331/7031/17</p>	<p>Вироком Жовтневого районного суду міста Запоріжжя від 13.03.2018 обвинувачену визнано винною у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 171 КК України та призначено покарання у вигляді штрафу в розмірі 50 (п'ятдесяти) неоподаткованих мінімумів доходів громадян, що становить 850 гривень (вісімсот п'ятдесят гривень).</p> <p>На підставі п. «в» ст. 1 Закону України «Про амністію у 2016 році» засуджену звільнено від відбування призначеного судом покарання.</p>	<p>Звільнено від покарання за амністією.</p>

<p>16. Справа № 309/1974/17</p>	<p>Вироком Хустського районного суду Закарпатської області від 26.10.2017 підсудного (вдівця, має на утриманні двох неповнолітніх дітей, раніше не судимого, працюючого головою Нижньобистрівської сільської ради) визнано винним у вчиненні кримінального правопорушення (злочину) передбаченого ч. 3 ст. 171 КК України та засуджено за ч. 3 ст. 171 КК України до штрафу у розмірі 200 неоподатковуваних мінімумів, що складає 3400 грн. без позбавленням права обіймати адміністративно-господарські посади. Звільнено від відбування покарання на підставі ст. 1 п. в) України «Про амністію у 2016 році».</p>	<p>Доступ до публічної інформації.</p>
<p>17. Справа № 761/33769/16-к</p>	<p>Вироком Шевченківського районного суду м. Києва від 20.09.2017 підсудного визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ст. 171 ч. 1 КК України, і призначено йому покарання у виді штрафу в розмірі 50 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що становить 850 гривень. На підставі п «в» ст. 1 Закону України «Про амністію у 2016 році» засудженого звільнено від призначеного покарання.</p>	<p>Звільнено від покарання за амністією</p>
<p>18. Справа № 303/4076/15-к</p>	<p><u>Вироком Мукачівського міськрайонного суду Закарпатської області від 17.03.2017</u> підсудного визнано винним у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ст. ст. 171 ч. 1, 296 ч. 4 КК України, та призначено йому покарання: за ст. 171 ч. 1 КК України у виді обмеження волі строком на 2 роки; за ст. 296 ч. 4 КК України у виді позбавлення волі строком на 4 роки. На підставі ч. 1 ст. 70 КК України за сукупністю злочинів шляхом поглинення менш суворого покарання більш суворим призначено ОСОБА_1 остаточне покарання у виді 4 (чотирьох) років позбавлення волі. На підставі ст. 75 КК України засудженого звільнено від відбування покарання з випробуванням з іспитовим строком на 2 (два) роки. Постановою ВС від 20.02.2018 вирок Мукачівського міськрайонного суду Закарпатської області від 17.03.2017 року й ухвалу Апеляційного суду Закарпатської області від 30.05.2017 року залишено без зміни, а касаційну скаргу – без задоволення.</p>	<p>Звільнено від покарання з іспитовим строком 2 роки.</p>

* Вироки, постановлені судами у 2016 році та низка вироків 2017 року стосувались подій, які мали місце до ухвалення оцінюваного Закону, а тому до цієї таблиці не включались.

ТАБЛИЦЯ 2. УХВАЛИ СУДУ ПРО ЗАКРИТТЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

№ з/п	№ справи	Суть рішення суду	Примітка
1.	Справа № 337/2734/20	Ухвалою Хортицького районного суду міста Запоріжжя, ухваленого в підготовчому с/з ⁵⁹ , підсудного звільнено від кримінальної відповідальності за ч. 1 ст. 171 КК України у зв'язку з примиренням з потерпілою , на підставі ст. 46 КК України.	Примирення з потерпілою.
2.	Справа № 198/791/19	Ухвалою Юр'ївського районного суду Дніпропетровської області від 16.07.2020 кримінальне провадження закрито, підсудних звільнено від кримінальної відповідальності за ч. 1 ст. 171 ККУ у зв'язку з примиренням з потерпілим (ст. 46 КПКУ).	Примирення з потерпілою.
3.	Справа № 442/4140/17 Вирок/постанова – див. п. 12	Ухвалою Дрогобицького міськрайонного суду Львівської області від 27.05.2020 закрито кримінальне провадження та звільнено обвинувачену від кримінальної відповідальності у зв'язку з закінченням строків давності притягнення до кримінальної відповідальності на підставі статті 49 КК України.	Події мали місце, 04 січня 2017 року, закінчення строків давності .
4.	Справа № 433/2226/19	Ухвалою Троїцького районного суду Луганської області від 24.03.2020 задоволено клопотання про закриття КП в порядку п. 3-1 ч. 1 ст. 284 КПК України у КП, внесеного до ЄРДР за № 12014130030001395 від 07.04.2014 року за ознаками складу злочину, передбаченого ч. 1 ст. 125, ч. 1 ст. 171 КК України. КП закрито у зв'язку із невстановленням особи, яка вчинила кримінальне правопорушення , та закінченням строків давності притягнення до кримінальної відповідальності.	Закінчення строків давності , невстановлення правопорушника.
5.	Справа № 216/4602/16-к	Ухвалою Центральноміського районного суду м. Кривого Рогу Дніпропетровської області від 02.12.2019 клопотання захисника задоволено, підсудного звільнено від кримінальної відповідальності за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 171 КК України на підставі ст. 49 КК України у зв'язку із закінченням строків давності . Кримінальне провадження від 08.09. 2016 року відносно обвинуваченого за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 171 КК України, – закрито .	Закінчення строку давності притягнення до відповідальності.
6.	Справа № 361/6035/17	Ухвалою Броварського міськрайонного суду Київської області від 03.04.2019 обвинуваченого звільнено від кримінальної відповідальності за ч. 1 ст. 126 та ч. 1 ст. 171 КК України, які внесені до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № 12015110130003765 від 08.10.2015, КП закрито у зв'язку із спливом строків давності притягнення до відповідальності (ст. 49) .	Закінчення строків давності .
7.	Справа № 212/560/18	Ухвалою Жовтневого районного суду м. Кривого Рогу Дніпропетровської області від 02.07.2018 підсудного звільнено від кримінальної відповідальності за ч. 1 ст. 171 КК України у зв'язку із зміною обстановки. Кримінальне провадження № 12017040730002736 стосовно ОСОБА_2 за ч. 1 ст. 171 КК України закрито у зв'язку зі звільненням особи від кримінальної відповідальності.	Зміна обстановки.

59 Тут та далі с/з – судове засідання

№ з/п	№ справи	Суть рішення суду	Примітка
8.	Справа № 716/2135/17	<p>Ухвалою Заставнівського районного суду Чернівецької області від 31.01.2018 закрито кримінальне провадження, яке внесене до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № 42017260090000270 від 06.07.2017 року відносно обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 171 КК України.</p> <p>Підсудного звільнено від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям.</p>	Дійове каяття.
9.	Справа № 460/2174/2015	<p>Ухвалою Яворівського районного суду Львівської області від 07.02.2017 обвинуваченого звільнено від кримінальної відповідальності за ч. 1 ст. 171, ч. 1 ст. 129 КК України, у зв'язку із закінченням строків давності.</p> <p>Кримінальне провадження закрито.</p> <p>Ухвалою Апеляційного суду Львівської області від 04.04.2017 зазначене рішення суду I інстанції скасовано, призначено новий розгляд в суді I інстанції.</p> <p>Результати – див. таблицю вироків, п. 2.</p>	Закінчення строків давності.
10.	Справа № 214/5400/16-к	<p>Ухвалою Саксаганського районного суду м. Кривого Рогу Дніпропетровської області від 08.12.2016 обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення передбаченого ч. 1 ст. 171 КК України звільнено від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням з потерпілою. Кримінальне провадження – закрито.</p>	Примирення з потерпілою.

**ТАБЛИЦЯ 3. УХВАЛИ НА СКАРГИ НА ПОСТАНОВИ
ПРО ЗАКРИТТЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ**

№ з/п	№ справи	Суть рішення суду	Примітка
1.	Справа № 194/1559/20	Ухвалою Тернівського міського суду Дніпропетровської області від 29.12.2020 постанова про закриття кримінального провадження (винесена у зв'язку з відсутністю складу КП ⁶⁰) скасована через неповноту досудового слідства.	
2.	Справа № 686/9018/20	Ухвалою Хмельницького міськрайонного суду від 07.12.2020 у задоволенні скарги на постанову про закриття кримінального провадження (відсутність складу КП) відмовлено.	
3.	Справа № 208/6179/20	Ухвалою Заводського районного суду м. Дніпродзержинська Дніпропетровської області від 13.10.2020 у задоволенні скарги відмовлено (слідство проведено повно, на думку суду).	КП від 20.07.2020 закрито 27.08.2020 (відсутність події КП).
4.	Справа № 524/5698/20	Ухвалою Автозаводського районного суду м. Кременчука від 15.09.2020 скаргу представника ПП « <i>Media-центр «Візит»</i> » задоволено, постанову про закриття КП скасовано (неповнота досудового слідства).	Заяву за ч. 3 ст. 171 та ч. 1 ст. 364 КК України внесено до ЄРДР 08.08.2019.
5.	Справа № 761/19983/20	Ухвалою Шевченківського районного суду м. Києва від 22.09.2020 скаргу журналіста ТОВ «ІНФОРМАЦІЙНЕ АГЕНСТВО ШАРІЙ. НЕТ» на бездіяльність задоволено, зобов'язано внести відомості до ЄРДР.	Заяву за ч. 2 ст. 171 КК України від 15.06.2020.
6.	Справа № 227/1774/20	Ухвалою Добропільського міськрайонного суду Донецької області від 25.08.2020 скаргу задоволено, постанову про закриття кримінального провадження скасовано (необґрунтованість), матеріали спрямовано для продовження досудового слідства.	КП, передбачене ч. 1 ст. 171 ККУ: відмова в доступі до публічної інформації.
7.	Справа № 759/12972/20	Ухвалою Святошинського районного суду м. Києва від 13.08.2020 скаргу задоволено, постанову про закриття кримінального провадження скасовано (необґрунтованість), слідчого зобов'язано вчинити низку процесуальних слідчих дій.	
8.	Справа № 750/5518/20	Ухвалою Деснянського районного суду м. Чернігова від 10.08.2020 скаргу задоволено, постанову про закриття кримінального провадження скасовано (необґрунтованість).	
9.	Справа № 167/713/20	Ухвалою Рожищенського районного суду Волинської області від 29.07.2020 у задоволенні скарги відмовлено.	
10.	Справа № 537/2055/18	Ухвалою Крюківського районного суду м. Кременчука Полтавської області від 15.07.2020 скаргу ПП « <i>Media-центр «Візит»</i> » задоволено (неповнота досудового слідства).	
11.	Справа № 757/11904/20-к	Ухвалою Печерського районного суду м. Києва від 03.07.2020 скаргу задоволено, постанову про закриття кримінального провадження скасовано (неповнота д/с ⁶¹), продовжено досудове слідство.	
12.	Справа № 153/1810/19	Ухвалою Ямпільського районного суду Вінницької області від 26.06.2020 скаргу задоволено, постанову про закриття кримінального провадження (ч. 1 ст. 171 ККУ) скасовано (необґрунтованість постанови та неповнота д/с).	
13.	Справа № 761/16158/20	Ухвалою Шевченківського районного суду м. Києва від 25.06.2020 скаргу задоволено, постанову про закриття кримінального провадження (ч. 1 ст. 171 ККУ) скасовано (необґрунтованість постанови та неповнота д/с).	

60 Тут і далі КП – кримінальне правопорушення.

61 Тут і далі д/с – досудове слідство

№ з/п	№ справи	Суть рішення суду	Примітка
14.	Справа № 167/547/20	Ухвалою Рожищенського районного суду Волинської області від 02.06.2020 скаргу задоволено, постанову про закриття кримінального провадження (ч. 1 ст. 171 ККУ) скасовано (необґрунтованість постанови та неповнота д/с).	
15.	Справа № 398/1315/20	Ухвалою Олександрійського міськрайонного суду Кіровоградської області від 06.05.2020 скаргу задоволено, постанову про закриття кримінального провадження (ч. 1 ст. 171 ККУ) скасовано (неповнота д/с).	
16.	Справа № 492/603/19	Ухвалою Арцизького районного суду Одеської області від 27.04.2020 скаргу задоволено, постанову про закриття кримінального провадження (ч. 1 ст. 171 ККУ) скасовано (необґрунтованість постанови).	Закриття КП через закінчення строку д/с і відсутністю підозри.
17.	Справа № 686/9018/20	Ухвалою Хмельницького міськрайонного суду від 17.04.2020 скаргу задоволено, постанову про закриття кримінального провадження (ч. 1 ст. 171 ККУ) скасовано (неповнота д/с: не допитано свідка).	
18.	Справа № 492/278/19	Ухвалою Арцизького районного суду Одеської області від 15.04.2020 скаргу задоволено, постанову про закриття кримінального провадження (ч. 1 ст. 171 ККУ) скасовано (необґрунтованість постанови).	Поняття «журналіст», «журналістська діяльність».
19.	Справа № 210/905/19	Ухвалою Дзержинського районного суду міста Кривого Рогу від 05.03.2020 скаргу задоволено, постанову про закриття кримінального провадження (ч. 1 ст. 171 ККУ) скасовано (неповнота д/с).	
20.	Справа № 757/3079/19-к:	Ухвалою Київського апеляційного суду від 11.02.2020 апеляційну скаргу залишено без задоволення, а ухвалу слідчого судді Печерського районного суду м. Києва від 27.08.2019 року, якою відмовлено в задоволенні скарги ОСОБА_1 на постанову старшого слідчого в ОВС відділу досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених прокурорами та працівниками органів прокуратури Генеральної інспекції Генеральної прокуратури України Романцак О.Б. від 22.12.2018 року про закриття кримінального провадження – без зміни.	
21.	Справа № 944/5150/19	Ухвалою Яворівського районного суду Львівської області від 27.11.2019 скаргу задоволено, постанову про закриття кримінального провадження (ч. 1 ст. 171 ККУ) скасовано (неповнота д/с).	
22.	Справа № 463/8916/19	Ухвалою Личаківського районного суду м. Львова від 26.11.2019 скаргу задоволено, постанову про закриття кримінального провадження (ч. 3 ст. 171 ККУ) скасовано (неповнота д/с).	Доступ до публічної інформації.
23.	Справа № 537/2055/18	Ухвалою Крюківського районного суду м. Кременчука Полтавської області від 18.11.2019 постанову про закриття кримінального провадження (ч. 3 ст. 171 ККУ) скасовано (неповнота д/с, необґрунтованість постанови).	
24.	Справа № 730/1149/19	Ухвалою Борзнянського районного суду Чернігівської області від 23.10.2019 постанову про закриття кримінального провадження (ч. 3 ст. 171 ККУ) скасовано (неповнота д/с). Слідчий неправильно застосував ЗУ про друковані ЗМІ; журналіст подавав запит на доступ до публічної інформації; наявні ознаки ст. 212-3 КУАП.	Об'єктивна сторона КП; професійний журналіст, адміністративна відповідальність.

№ з/п	№ справи	Суть рішення суду	Примітка
25.	Справа № 757/3079/19-к	Ухвалою Печерського районного суду м. Києва від 27.08.2019 відмовлено в задоволенні скарги. Наявність пропускового режиму в приміщенні прокуратури та обладнання вхідних дверей електронним кодовим замком не може вважатися перешкоджанням професійній діяльності журналіста.	
26.	Справа № 463/4404/19	Ухвалою Львівського апеляційного суду від 10.07.2019 ухвалу слідчого судді Личаківського районного суду м. Львова від 20.06.2019 р. скасовано, постанову про закриття кримінального провадження скасовано, матеріали направлено для продовження д/с.	
27.	Справа № 308/6504/19	Ухвалою Ужгородського міськрайонного суду від 20.06.2019 скаргу задоволено, постанову про закриття кримінального провадження (ч. 3 ст. 171 ККУ) скасовано (неповнота д/с).	Доступ до публічної інформації.
28.	Справа № 463/4404/19	Ухвалою Личаківського районного суду м. Львова від 20.06.2019 відмовлено в задоволенні скарги. Обставини див. п. 25.	Доступ до публічної інформації.
29.	Справа № 761/5308/19	Ухвалою Шевченківського районного суду м. Києва від 14.03.2019 скаргу задоволено, постанову про закриття кримінального провадження (ч. 1 ст. 171 ККУ) скасовано (неповнота д/с).	
30.	Справа № 541/2167/18	Ухвалою Миргородського міськрайонного суду Полтавської області від 24.01.2019 скаргу задоволено, постанову про закриття кримінального провадження (ч. 1 ст. 171 ККУ) скасовано (неповнота д/с).	
31.	Справа № 537/2055/18	Ухвалою Крюківського районного суду міста Кременчука Полтавської області від 21.05.2018 скаргу задоволено, постанову про закриття кримінального провадження (ч. 1 ст. 171 ККУ) скасовано (неповнота д/с).	
32.	Справа № 635/2239/18	Ухвалою Харківського районного суду Харківської області від 13.04.2018 скаргу задоволено, постанову про закриття кримінального провадження (ч. 1 ст. 126, ч. 2 ст. 171 КК) скасовано (неповнота д/с, необґрунтованість постанови).	
33.	Справа № 530/1577/17	<u>Ухвалою Зіньківського районного суду Полтавської області від 12.03.2018</u> скаргу задоволено, постанову про закриття кримінального провадження (ч. 2 ст. 186, ч. 1 ст. 171 КК) від 27.12.2017 скасовано (неповнота д/с) <u>Ухвалою Зіньківського районного суду Полтавської області від 18.07.2018</u> скаргу задоволено, постанову про закриття кримінального провадження (ч. 2 ст. 186, ч. 1 ст. 171 КК) від 26.04.2018 скасовано (неповнота д/с).	
34.	Справа № 653/4120/17	Ухвалою Генічеського районного суду Херсонської області від 20.04.2018 скаргу задоволено, постанову про закриття кримінального провадження (ч. 1 ст. 171 ККУ) скасовано (неповнота д/с).	
35.	Справа № 589/3860/17	<u>Ухвалою Шосткінського міськрайонного суду Сумської області від 05.10.2017</u> скаргу задоволено, постанову про закриття кримінального провадження (ч. 1 ст. 171 ККУ) скасовано (неповнота д/с, необґрунтованість постанови). <u>Ухвалою Шосткінського міськрайонного суду Сумської області від 28.01.2018</u> у задоволенні скарги на постанову про закриття кримінального провадження відмовлено . <u>Ухвалою Апеляційного суду Сумської області від 05.03.2018</u> це судове рішення залишено без змін.	Статус журналіста; доступ до інформації.

№ з/п	№ справи	Суть рішення суду	Примітка
36.	Справа № 554/8932/17	Ухвалою Ожтябрського районного суду м. Полтави від 19.12.2017 скаргу задоволено, постанову про закриття кримінального провадження (ч. 2 ст. 171 ККУ) скасовано (неповнота д/с).	
37.	Справа № 144/870/17	Ухвалою Теплицького районного суду Вінницької області від 07.07.2017 скаргу задоволено, постанову про закриття кримінального провадження (ч. 1 ст. 125 КК України тоді як потерпілий наполягав на тому, що діяння має ознаки КП, передбаченого ст. 171 ККУ) скасовано (неповнота д/с).	
38.	Справа № 243/11850/17	Ухвалою Слов'янського міськрайонного суду Донецької області від 04.01.2018 скаргу задоволено, постанову про закриття кримінального провадження (ч. 1 ст. 171 ККУ) скасовано (неповнота д/с).	
39.	Справа № 310/5994/16-к	Ухвалою Бердянського міськрайонного суду Запорізької області від 09.09.2016 скаргу задоволено, постанову про закриття кримінального провадження (ч. 1 ст. 171 ККУ) скасовано (неповнота д/с).	
40.	Справа № 303/3633/16-к	Ухвалою Апеляційного суду Закарпатської області від 10.08.2016 апеляційну скаргу задоволено, ухвалу слідчого судді Мукачівського міськрайонного суду Закарпатської області від 30.06.2016, якою відмовлено у задоволенні скарги ОСОБА_6 про скасування Постанови старшого слідчого СВ Мукачівського ВРП Мукачівського ВП ГУНП в Закарпатській області, ст. лейтенанта ОСОБА_7 від 07.06.2016 про закриття кримінального провадження внесеного до ЄРДР за № 12016070120000557 від 13.05.2016 за ч. 1 ст. 171 КК України – скасовано, матеріали кримінального провадження направлено для продовження досудового розслідування.	Доступ до публічної інформації.

**ТАБЛИЦЯ 4. УХВАЛИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ РОЗГЛЯДУ СКАРГ
НА НЕВНЕСЕННЯ ЗАЯВ ПРО ЗЛОЧИН ДО ЄРДР ЗА 2019–2020**

№ з/п	№ справи	Суть рішення суду	Примітка
1.	Справа № 336/7782/20	Ухвалою Шевченківського районного суду м. Запоріжжя від 21.12.2020 скаргу задоволено, зобов'язано внести інформацію, що міститься у заяві про злочин, до ЄРДР.	
2.	Справа № 431/4793/20	Ухвалою Старобільського районного суду Луганської області від 17.12.2020 у задоволенні скарги відмовлено, оскільки інформація із заяви про злочин внесена до ЄРДР за ч. 3 ст. 171, ч. 1 ст. 345-1, ч. 1 ст. 364, ч. 1 ст. 365 КК України.	
3.	Справа № 554/10032/20	Ухвалою Октябрського районного суду м. Полтави від 12.11.2020 скаргу задоволено частково, зобов'язано внести інформацію до ЄРДР та розпочати досудове слідство.	
4.	Справа № 221/7070/20	Ухвалою Волноваського районного суду Донецької області від 12.11.2020 встановлено бездіяльність – невнесення до ЄРДР заяви щодо незаконної відмови головою Волноваської районної ради ОСОБА_2 журналісту в доступі до інформації; скаргу задоволено, зобов'язано внести відомості до ЄРДР.	Доступ до публічної інформації.
5.	Справа № 509/5263/20	Відмовлено	
6.	Справа № 487/5971/20 Аналогічна: Справа № 487/6150/20	Ухвалою Заводського районного суду м. Миколаєва від 26.10.2020 у задоволенні скарги відмовлено. Підстави: за аналогічними обставинами інформація внесена до ЄРДР; до повноважень слідчого судді не належить встановлення ознак складу злочину при зобов'язанні внести відомості про кримінальне правопорушення до ЄРДР.	
7.	Справа № 456/4079/20	Ухвалою Стрийського міськрайонного суду Львівської області від 19.10.2020 скаргу задоволено, зобов'язано внести інформацію про КП до ЄРДР (заява про КП за ч. 2 ст. 161, ч. 2 ст. 171 КК).	
8.	Справа № 463/9392/20	Ухвалою Личаківського районного суду м. Львова від 07.10.2020 у задоволенні скарги на невнесення заяви до ЄРДР відмовлено (у заяві не вказані елементи складів КП, а є лише припущення заявника).	
9.	Справа № 661/3639/20	Ухвалою Новокаховського міського суду Херсонської області від 15.09.2020 скаргу задоволено, зобов'язано внести відомості із заяви (КП за ст. 171, 346 ККУ) до ЄРДР.	
10.	Справа № 730/717/20	Ухвалою Борзнянського районного суду Чернігівської області від 11.09.2020 скаргу задоволено, зобов'язано внести відомості із заяви (КП за ст. 171) до ЄРДР.	
11.	Справа № 569/11596/20	Ухвалою Рівненського міського суду Рівненської області від 29.07.2020 скаргу журналістки ІА РАЖР «Четверта влада» задоволено, зобов'язано внести відомості із заяви (заява за ч. 1 ст. 171) до ЄРДР.	
12.	Справа № 191/2025/20	Ухвалою Синельниківського міськрайонного суду Дніпропетровської області від 17.07.2020 провадження у справі за скаргою голови Інформаційного агентства ГО «Антикорупційна Правозахисна рада» ОСОБА_1 на порушення вимог ч. 1 ст. 214 КПК України закрито у зв'язку із внесенням інформації до ЄРДР.	
13.	Справа № 554/5656/20	Ухвалою Октябрського районного суду м. Полтави від 26.06.2020 скаргу головного редактора ТОВ «Останній Bastion» задоволено, зобов'язано внести відомості із заяви про КП (незаконна відмова журналісту в доступі до інформації, вчинена службовою особою з використанням свого службового становища – ч. 3 ст. 171 ККУ) до ЄРДР.	Доступ до публічної інформації.

№ з/п	№ справи	Суть рішення суду	Примітка
14.	Справа № 554/3850/20	Ухвалою Октябрського районного суду м. Полтави від 12.06.2020 скаргу головного редактора ТОВ «Останній Bastion» задоволено, зобов'язано внести відомості із заяви про КП (незаконна відмова журналісту в доступі до інформації, вчиненої службовою особою з використанням свого службового становища – ч. 3 ст. 171 ККУ) до ЄРДР.	Доступ до публічної інформації.
15.	Справа № 159/2038/20	Ухвалою Ковельського міськрайонного суду Волинської області від 08.05.2020 зобов'язано внести інформацію до ЄРДР за ознаками ст. 171 КК України та розпочати розслідування.	
16.	Справа № 463/2932/20	Ухвалою Личаківського районного суду м. Львова від 30.04.2020 у задоволенні скарги на невнесення відомостей до ЄРДР відмовлено.	Доступ до публічної інформації.
17.	Справа № 159/1505/20	Ухвалою Ковельського міськрайонного суду Волинської області від 24.04.2020 скаргу задоволено частково. Зобов'язано начальника Ковельського ВП ГУНП у Волинській області передати заяву ОСОБА_1, подану останнім 16.04.2020 року до Ковельського ВП ГУНП у Волинській області та яку зареєстровано в ЖЕО за № 5004 від 16.04.2020 року начальнику слідчого підрозділу Ковельського ВП ГУНП у Волинській області для внесення слідчими відповідних відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань відповідно до п. 5 розділу III Інструкції про порядок ведення єдиного обліку в органах поліції заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 06.11.2015 року № 1377. Зобов'язано начальника слідчого підрозділу Ковельського ВП ГУНП у Волинській області передати вказану заяву конкретно визначеному слідчому для вирішення питання про внесення відповідних відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань. У випадку, якщо заява не містить необхідних і достатніх відомостей для внесення до Єдиного реєстру досудових розслідувань або якщо існують інші перешкоди для внесення, слідчий має невідкладно надіслати заявнику обґрунтовану відмову із зазначенням перешкод для внесення. Зазначена відмова слідчого у внесенні відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР може бути оскаржена заявником до слідчого судді.	Аналогічна <u>ухвала</u> у цій же справі № 159/1505/20 від 03.04.2020.
18.	Справа № 227/1175/20	Ухвалою Добропільського міськрайонного суду Донецької області від 27.03.2020 скаргу повернуто заявнику (пропуск строку).	Доступ до публічної інформації.
19.	Справа № 463/1523/20	Ухвалою Личаківського районного суду м. Львова від 27.02.2020 у задоволенні скарги відмовлено, оскільки заява про КП не містить даних, які вказують на ознаки КП.	
20.	Справа № 760/2255/20	Ухвалою Солом'янського районного суду м. Києва від 26.02.2020 скаргу задоволено, зобов'язано внести інформацію із заяви про КП (ч. 2 ст. 171 КК України) до ЄРДР.	
21.	Справа № 185/894/20	Ухвалою Павлоградського міськрайонного суду Дніпропетровської області від 14.02.2020 скаргу задоволено, зобов'язано внести відомості до ЄРДР.	
22.	Справа № 144/3/20	Ухвалою Теплицького районного суду Вінницької області від 16.01.2020 скаргу задоволено, зобов'язано внести відомості до ЄРДР.	
23.	Справа № 144/4/20	Ухвалою Теплицького районного суду Вінницької області від 16.01.2020 скаргу задоволено, зобов'язано внести відомості до ЄРДР.	
24.	Справа № 936/932/19	Ухвалою Воловецького районного суду Закарпатської області від 13.11.2019 у задоволенні скарги відмовлено, оскільки інформація внесена до ЄРДР; правова кваліфікація: ч. 1 ст. 171 ККУ.	Доступ до публічної інформації.

№ з/п	№ справи	Суть рішення суду	Примітка
25.	Справа № 509/5869/19	Ухвалою Овідіопольського райсуду Одеської області від 06.11.2019 скаргу задоволено, зобов'язано внести відомості до ЄРДР.	
26.	Справа № 376/2884/19	Ухвалою Сквирського районного суду Київської області 06.11.2019 скаргу задоволено, зобов'язано внести відомості до ЄРДР.	
27.	Справа № 686/27848/19	Ухвалою Хмельницького міськрайонного суду Хмельницької області від 31.10.2019 скаргу задоволено частково, зобов'язано внести відомості до ЄРДР.	
28.	Справа № 307/3354/19	Ухвалою Тячівського районного суду Закарпатської області від 31.10.2019 скаргу задоволено частково, зобов'язано внести відомості до ЄРДР.	Доступ до публічної інформації
29.	Справа № 376/2812/19	Ухвалою Сквирського районного суду Київської області 30.10.2019 скаргу задоволено, зобов'язано внести відомості до ЄРДР.	
30.	Справа № 910/254/19	Ухвалою Вищого антикорупційного суду ід 15.10.2019 у задоволенні скарги відмовлено, оскільки заява про КП не містила відомостей, які б вказували на ознаки складу КП.	
31.	Справа № 310/5769/19	Ухвалою Бердянського міськрайонного суду Запорізької області від 09.08.2019 скаргу задоволено, зобов'язано внести відомості до ЄРДР.	
32.	Справа № 730/683/19	Ухвалою Борзнянського районного суду Чернігівської області від 27.06.2019 скаргу задоволено частково, зобов'язано внести відомості до ЄРДР.	
33.	Справа № 554/4876/19	Ухвалою Октябрського районного суду м. Полтави від 26.06.2019 у задоволенні скарги відмовлено, оскільки заява про КП не містила відомостей, які б вказували на ознаки складу КП.	
34.	Справа № 463/4487/19	Ухвалою Личаківського районного суду м. Львова від 12.06.2019 скаргу задоволено, зобов'язано внести відомості до ЄРДР.	
35.	Справа № 460/2605/19	Ухвалою Яворівського районного суду Львівської області від 11.06.2019 скаргу задоволено частково, зобов'язано внести відомості до ЄРДР.	
36.	Справа № 463/4440/19	Ухвалою Личаківського районного суду м. Львова від 03.06.2019 скаргу задоволено частково, зобов'язано внести відомості до ЄРДР.	
37.	Справа № 610/1337/19	Ухвалою Балаклійського районного суду Харківської області від 03.06.2019 скаргу задоволено частково, зобов'язано внести відомості до ЄРДР.	
38.	Справа № 554/3924/19	Ухвалою Октябрського районного суду міста Полтави від 08.05.2019 скаргу задоволено частково, зобов'язано внести відомості до ЄРДР, надати витяг із ЄРДР.	
39.	Справа № 592/6265/19	Ухвалою Ковпаківського районного суду міста Суми від 23.04.2019 скаргу задоволено частково, зобов'язано внести відомості до ЄРДР.	
40.	Справа № 129/931/19	Ухвалою Гайсинського районного суду Вінницької області від 22.04.2019 скаргу задоволено частково, зобов'язано внести відомості до ЄРДР.	
41.	Справа № 463/3095/19	Ухвалою Личаківського районного суду м. Львова від 17.04.2019 у задоволенні скарги відмовлено.	
42.	Справа № 212/2676/19	Ухвалою Жовтневого районного суду м. Кривого Рогу від 04.04.2019 скаргу задоволено частково, зобов'язано внести відомості до ЄРДР.	
43.	Справа № 229/1734/19	Ухвалою Дружківського міського суду від 29.03.2019 скаргу задоволено частково, зобов'язано внести відомості до ЄРДР.	
44.	Справа № 243/2449/19	Ухвалою Слов'янського міськрайонного суду Донецької області від 14.03.2019 скаргу задоволено частково, зобов'язано внести відомості до ЄРДР.	
45.	Справа № 328/82/19	Ухвалою Михайлівського районного суду Запорізької області від 14.02.2019 скаргу задоволено частково, зобов'язано внести відомості до ЄРД.	

ІНШІ ПИТАННЯ:

1. Розгляд клопотань про продовження строку досудового слідства:

1. <https://reestr.court.gov.ua/Review/90702273>;
2. <https://reestr.court.gov.ua/Review/89718096>;
3. <https://reestr.court.gov.ua/Review/89113420>;
4. <https://reestr.court.gov.ua/Review/87162221>;
5. <https://reestr.court.gov.ua/Review/87026299>;
6. <https://reestr.court.gov.ua/Review/85829652>;
7. <https://reestr.court.gov.ua/Review/86707434>;
8. <https://reestr.court.gov.ua/Review/86858532>;
9. <https://reestr.court.gov.ua/Review/85601301>;
10. <https://reestr.court.gov.ua/Review/85485345>;
11. <https://reestr.court.gov.ua/Review/85543313>;
12. <https://reestr.court.gov.ua/Review/84084170>;
13. <https://reestr.court.gov.ua/Review/84033788>;
14. <https://reestr.court.gov.ua/Review/83261935>
15. <https://reestr.court.gov.ua/Review/82870592>;
16. <https://reestr.court.gov.ua/Review/82649383>;
17. <https://reestr.court.gov.ua/Review/82246595>

2. Повернення обвинувального акту прокурору:

1. <https://reestr.court.gov.ua/Review/89989785>;
2. <https://reestr.court.gov.ua/Review/88089922>;
3. <https://reestr.court.gov.ua/Review/87499533>;
4. <https://reestr.court.gov.ua/Review/83689246>;
5. <https://reestr.court.gov.ua/Review/81884471>;
6. <https://reestr.court.gov.ua/Review/81301668>;
7. <https://reestr.court.gov.ua/Review/81034633>

3. Оскарження відмови у визнанні потерпілим:

1. <https://reestr.court.gov.ua/Review/89194478>;
2. <https://reestr.court.gov.ua/Review/89145273>;
3. <https://reestr.court.gov.ua/Review/84707299>
4. <https://reestr.court.gov.ua/Review/80709803>

ДОДАТОК № 6

ДЕРЖАВНА СУДОВА АДМІНІСТРАЦІЯ УКРАЇНИ ДСА України

вул. Липська, 18/5, м. Київ, 01601, тел.: (044) 277-76-86, факс: (044) 277-76-11,
e-mail: inbox@court.gov.ua, web: <http://www.dsa.court.gov.ua>, код ЄДРПОУ: 26255795

на № 26.01.2021 від № інф/057-21-48/21

Опришко Л. В.

Про розгляд запиту від 19.01.2021

Шановна Людмило Володимирівно!

На Ваш запит щодо надання статистичної інформації за 2020 рік повідомляємо.

Річна звітність щодо здійснення правосуддя місцевими та апеляційними судами формується в лютому місяці року, що настає за звітним періодом, тому у ДСА України відсутня запитувана інформація за 2020 рік.

Ураховуючи викладене, у задоволенні даного запиту Вам відмовлено.

Вказану відмову відповідно до статті 23 Закону України "Про доступ до публічної інформації" Ви можете оскаржити до суду в порядку, визначеному Кодексом адміністративного судочинства України.

З повагою
Заступник Голови

С. Чорнуцький

Ця публікація підготовлена проектом ЄС-ПРООН з парламентської реформи.

Думки, висновки та рекомендації, викладені в цій публікації, не відображають офіційної позиції Європейського Союзу або ПРООН.